Poštnina plačana v gotovini.

Leto X., št. 11. („JUTRO“ XIX., št. 61 a) Ljubljana, ponedeljek 14. marca 1938 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana, Knaflijeva ul. 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.- po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Priključitev Avstrije k Nemčiji izvedena

Zadnji predsednik Avstrije Miklas odstopil — Danes pride na Dunaj Hitler — Hitlerjev plebiscit 10. aprila

Dunaj, 13. marca. br. Štabni šef avstrijskih hitlerjevskih napadalnih oddelkov dr. Odilo Globočnik je nocoj ob 20.45 proglasil po radiu in ob enem na velikem hitlerjevskem manifestacijskem zborovanju na trgu pred dunajskim magistratom novi ustavni zakon, s katerim se proglaša priključitev Avstrije k Nemčiji. Zakon se glasi:

Čl. 1. Na temelju čl. 3 odstavek 2. avstrijske ustave o izrednih ukrepih v okviru avstrijske ustave je vlada sklenila: Avstrija je dežela nemške države.

Čl. 2. V nedeljo, dne 10. aprila 1938 bo svobodno, tajno ljudsko glasovanje vseh nad 20 let starih moških in ženskih državljanov Avstrije o združitvi Avstrije z Nemčijo.

Čl. 3. Pri ljudskem glasovanju odloča večina oddanih glasov.

Čl. 4. Za izvršitev tega zakona bodo izdani potrebni ukrepi z uredbo.

Čl. 5. Zakon stopi v veljavo z dnem objave.

Čl. 6. Za izvedbo tega zakona je poverjena vlada.

Obenem je bilo po radiu sporočeno, da je zvezni predsednik Miklas odstopil. Uklonil se je zahtevi narodnih socialistov. Posle državnega poglavarja bo vodil začasni zvezni kancelar Seyss-Inquart, dokler ne prevzame te funkcije Adolf Hitler.

Po objavljeni vesti o odstopu zveznega predsednika Miklasa je bilo objavljeno, da bo nemški državni kancelar in vodja Adolf Hitler jutri prispel na Dunaj.

Dunaj, 13. marca. br. Navdušenje, ki ga je med narodnimi socialisti izzval prevrat v Avstriji, se je nekoliko poleglo. Ljudje so očitno že utrujeni. Dunajske ulice in trgi danes dopoldne od daleč niso več tako polni ljudi kakor v poslednjih dveh dnevih. Vendar je vse v zastavah in po ulicah še zmerom manifestirajo posamezne skupine narodnih socialistov, sportnikov, telovadčev in drugih hitlerjevskih organizacij. V južnih pokrajinah, zlasti na Štajerskem in Koroškem še vedno sprejemajo nemško vojsko, ki le polagoma prihaja in zavzema posamezna mesta. V Gradec je prispel danes popoldne prvi oddelek, 500 mož letalske pešadije, ki so jo pripeljali z velikimi letali iz Nemčije.

Med tem pa se z vso naglico izvaja sousmerjanje Avstrije z Nemčijo. Vsa vodilna mesta so že zavzeli izraziti narodni socialisti. Najvažneje funkcije v javni upravi so prevzeli nacistični okrožni voditelji.

V teku včerajšnjega dne so bile v avstrijskih deželah postavljene nove deželne vlade. Predsedstvo deželnih vlad so po večini prevzeli dosedanji pokrajinski voditelji narodnosocialističnega gibanja. V **Gornji Avstriji** je bil postavljen za deželnega glavarja dosedanji pokrajinski vodja August Eigruber, v **Dolnji Avstriji** dosedanji pokrajinski vodja dr. Roman Jäger, za komisar čnega deželnega glavarja **Koroške** je postavljen pl. Pawlovski, za deželnega glavarja Gradiščanske dosedanji pokrajinski vodja dr. Portschy, za deželnega glavarja Štajerske inž. Helfrich za deželnega glavarja Solnograške pa pokrajinski vodja inž. Wintersteiger.

Tudi v večjih mestih so bili v teku včerajšnjega dne postavljeni novi župani. V Linzu je bil postavljen za župana Sepp Wolkersdorf, v Gradcu dr. Julius Kaspar, v Solnogradu Anton Giger, v Innsbrucku pa dr. Denz. Novi graški župan je takoj po prevzemu poslov poslal Hitlerju v Linz brzojavko, v kateri mu izraža udanost in ga prosi, da poseti tudi Gradec.

Za dunajskega župana je postavljen Gratzenberger, za podžupana pa Lahr. Takoj po prevzemu oblasti je novo vodstvo občinske uprave sklenilo, da se trg pred dunajskim magistratom preimenuje v »Adolf-Hitler-Platz«, o čemer je bil Adolf Hitler takoj telegrafično obveščen. Odstavljen je tudi magistratni direktor, na čigar mesto je imenovan dr. Hornegg. Odstavljeni so tudi številni drugi vodilni uradniki.

Ukrepi proti tisku

Dunaj, 13. marca. Včeraj so organi policije in napadalnih oddelkov zasedli redakcijske prostore listov koncerna »Telegraf«, v Linzu pa so s silo vdrli v lokale tamočnjega katoliškega tiskovnega društva in redakcije lista »Deutsches Volksblatt« kjer so izobesili zastavo s kljukastim križem. Včeraj so bili zaplenjeni listi »Reichspost«, »Wiener Zeitung« in »Neues Wiener Journal« ker so objavili poslovilni govor Schuschnigga. Za komisarja pri založniškem koncernu »Steirermühle« (»Neues Wiener Tagblatt«) je postavljen Henrich Gustav Eichinger dosedanji glavni urednik Löbl pa je odstavljen.

Razpust domovinske fronte

Z odlokom zveznega kancelarja je bila včeraj razpuščena Domovinska fronta. Uradno je objavljeno, da je imovina domovinske fronte narodna imovina, ki jo prevzame narodnosocialistično gibanje. V teku noči so bili aretirani nekateri voditelji domovinske fronte.

Druge spremembe

Dunaj, 13. marca. Novi državni tajnik za zadeve politične vzgoje major Klausner je imenoval za kulturnega voditelja Hermana Stupočka. Vsa imenovanja v kulturnih zadevah so prepuščena novemu kulturnemu voditelju. Ravnatelj »Burgteatra« Herman Röbbeling je odstopil in je na njegovo mesto imenovan pisatelj Mirko Jelusich (Jelušić), ki je po pokolenju Hrvat. Rektor graške univerze dr. Josef Dobretsberger je odstopil.

Do sprememb je prišlo tudi v vodstvu evangelske cerkve v Avstriji. Zvezni minister je poveril s posli predsednika vrhovnega evangelskega cerkvenega sveta državnega pravdnika dr. Knauerja, s posli predsednika duhovnega sveta pa dr. Hansa Ederja. Dosedanja vodilna funkcionarja evangelske vere v Avstriji sta na lastno prošnjo razrešena poslov. Povod za te spremembe je bil razglas starega vrhovnega cerkvenega sveta, ki je priporočal vernikom udeležbo pri nameravanem plebiscitu. Ta razglas je vrhovni cerkveni svet baje izdal šele na ponovni pritisk prejšnje vlade.

Avstrijski radio združen z nemškim

V Avstriji so se med tem v zadnjih dveh dneh izvršile velike spremembe. Predvsem so bili v upravni službi odstavljeni vsi vodilni uradniki od deželnih glavarjev do referentov pri posameznih glavarstvih, policijskih direktorjev ter železniških in poštnih šefov ter voditeljev ostalih uradov. Vsi bivši odpuščeni narodni socialisti so se danes vrnili v službo. Davi je bil odstavljen tudi izvršni odbor avstrijske radijske družbe Rawag. Tudi vsi njeni dosedanji napovedovalci razen enega so bili zamenjani z novimi. Dosedanja avstrijska strokovna zveza je bila razpuščena. Njeno mesto je prevzela hitlerjevska delavska fronta. Zanimivo je, da Turnerbund, ki je veljal sicer že doslej za hitlerjevsko organizacijo, spričo občega sousmerjenja ni bil razpuščen nego kot posebno nemško okrožje vključen v občo nemško telovadno organizacijo.

Podiranje Dollfussovih spomenikov

Po vseh avstrijskih mestih so včeraj in danes odstranjevali Dollfussove spomenike. V Gradcu so spomenik odstranili mestni gasilci. Odpeljali so ga v neko skladišče. Tudi ulice in trge so začeli že preimenovati. Tako je bil v Celovcu najlepši trg imenovan po Adolfu Hitlerju.

Prihod vojske v Gradec in Celovec

Dunaj, 13. marca br. V Gradec, Celovec in druga jugovzhodna mesta Avstrije so danes drug za drugim prihajali oddelki nemške vojske. Tako je popoldne okrog 5. prispel v Gradec bataljon nemške letalske pehote s 60 letali. Še dopoldne so krožile po Gradcu vesti, da bodo oddelki nemške vojske prispeli od severa na tovornih avtomobilih. Zato so po vseh večjih krajih severno od Gradca že organizirali po posameznih krajih večje sprejeme. Šele popoldne okrog 16. ure so se vesti spremenile v toliko, da pridejo Nemci v Gradec z Dunaja z letali. Letala so srečno pristala na graškem letališču. Z njimi se je pripeljalo 700 mož in oficirjev v polni bojni opremi. Na letališču so jim priredili prvi sprejem. Poseben sprejem pa jim je bil prirejen zvečer ob 18 sredi mesta. Prav tako je ob 18. prispel v Celovec manjši oddelek nemškega vojaštva s 30 letali.

Spremembe v vladi

Dunaj, 13. marca. br. Danes so bile v vladi izvršene nekatere spremembe. Dosedanji državni podtajnik za javno varnost policijski direktor Skubl je razrešen, za nove državne podtajnike pa so imenovani za javno varnost dr. Kaltenbrunner, za narodno obrambo general Angelis, državni podtajnik dodeljen kancelarju dr. Wimmer.

Schuschnigg odpotoval v inozemstvo

Kakor se zatrjuje, je bil glede Schuschnigga končno dosežen sporazum. Vlada je bivšemu kancelarju dovolila da odpotuje v inozemstvo. Snoči je z oddelkom svoje bivše garde zapustil Dunaj. Odpotoval je v tujino, vendar ni točno znano, kam. Vest o aretaciji kneza Starhemberga pa ni bila točna. Bivši vodja Heimatschutza se že nekaj časa mudi v Davosu.

Razmerje šilinga do nemške marke

Zanimivo je, da so dobile danes vse banke in menjalnice od gospodarskega ministrstva nalog, da morajo z jutrišnjim dnem brez vsakih posebnih formalnosti menjavati marke po tečaju 1.35 šilinga za eno marko. Še tik pred prevratom je veljala ena marka 2.11 šilinga. Zaradi tega je ta odredba izzvala v vseh dunajskih gospodarskih krogih veliko pozornost. Deloma jo smatrajo za taktično potezo, ker bodo vendar marke v Avstriji sedaj za 35 odstotkov ceneje kakor doslej. Bržkone bo — po teh verzijah — že v kratkem drugače urejen odnos med marko in šlingom tako, da zaradi nove diference ne bo velike škode, zato pa tem več političnega dobička. Po drugih verzijah pa namerava nemška vlada to priliko porabiti za novo devalvacijo marke, tako da bi se posplošil njen sedanji padec v razmerju s šlingom.

„Meja je na Brennerju“

Hitlerjevo pismo Mussoliniju o namerah in ciljih Nemčije v Avstriji

Rim, 13. marca. k. Danes je bilo objavljeno pismo, ki ga je Hitler predvčerajšnjim poslal Mussoliniju. Pismo pravi med drugim:

Ob usodni uri vam sporočam, da sem se pod pritiskom okoliščin odločil za korak, ki ga sedaj ni mogoče več spremeniti. Že dolga leta se je izvajalo v Avstriji nasilje nad Nemci po režimu, ki ni imel nikake legalne osnove. V Nemčijo se je doslej zateklo preko 40.000 beguncev, ki so moral zapustiti svojo domovino, čeprav je bila velika večina avstrijskih prebivalcev povsem enakih nazorov kakor oni. Da bi se omilila napetost, sem se odločil za zadnji poskus in se sestal z g. Schuschniggom, da bi se z njim sporazumel za popolno enakopravnost vseh avstrijskih prebivalcev. Opozoril sem ga, da Nemčija ne bo mogla več dolgo dopuščati, da bi v Avstriji neznatna manjšina izvajala nasilje nad večino zaradi njenih nacionalnih idej. Opozoril sem ga na dejstvo, da za velesilo ni dopustno, da bi tolerirala, da bi ljudje iste krvi ter skupnega porekla in skupne preteklosti bili preganjani prav zaradi teh skupnostnih razlogov in nazorov. Obvestil sem ga, da bo Nemčija nekega dne prisiljena ščititi svoje brate, ki so bili od vseh zapuščeni, če se ne bi v Avstriji obnovila popolna enakost pred zakoni. Te moje zahteve so bile pač izredno skromne. Bile so v skladu z vsemi poštenimi načeli, s pravnim nazori in celo z načeli demokratskih formalnosti. Schuschnigg bi bil moral podati ostavko in prepustit svoje mesto vladi, ki bi ji narod zares zaupal. Toda zadovoljil sem se z zagotovili, ki mi jih je dal da bodo pred avstrijskimi zakoni, pa čeprav niso bili v skladu z občimi pojmi o pravičnosti, odslej zares vsi avstrijski Nemci enaki in da se bo na vojaškem področju ustvarila sorazmerna varnost.

V tem okviru je Schuschnigg pristal na predlagani sporazum. Toda že od prvega trenutka dalje tega sporazuma ni spoštoval. Vprav danes je prizadejal temu sporazumu nov udarec s tem, da je napovedal tako zvano ljudsko glasovanje, ki stvarno pomeni pravo smešenje kakršnegakoli plebiscita. Posledice tega novega nasilja nad večino ljudstva niso mogle izostati. Avstrijski narod se je sedaj definitivno dvignil proti nasilju, ki je moralo nujno izzvati odpor. Predstavniki tega tlačenega naroda v zvezni vladi, kakor tudi v drugih korporacijah so se umaknili. Od predvčerajšnjim dalje narašča v deželi anarhija. Spričo odgovornosti, ki jo imam kot vodja in kancelar nemške države, pa tudi kot sin avstrijske dežele, ne morem več mirno gledati na razvoj teh dogodkov. Zato sem se odločil obnovit v moji deželi mir in red in dati ljudstvu možnost, da zares samo odloči o svoji usodi na nedvoumen in jasen način. Naj se ta ljudska volja izrazi kakorkoli, eno vam moram sedaj kot Duceju fašistične Italije svečano zagotoviti:

1. Ne smatrajte to dejanje za ničesar drugega kakor za legitimno obrambo naroda, torej za dejanje, ki bi ga vsak značajen mož na mojem mestu izvršil na enak način, tudi vi, če bi bila v nevarnosti usoda Italijanov. Kot Führer in narodni socialist ne morem ravnati drugače.

2. Ob uri ki je bila kritična za Italijo, sem vam dokazal trdnost mojih misli. Ne dvomite, da se tudi v bodoče v tem ne bo nič spremenilo.

Depolitizacija avstrijske duhovščine

DUNAJ, 13. marca. r. Narodno socialistične oblasti so se z vso naglico lotile tudi cerkvenih in cerkveno-pol tičnih vprašanj. Predvsem je dobil dunajski kardinal Innitzer sporočilo, naj katoliški duhovščini po vsej deželi priporoči, da se takoj umakne iz vsega javnega življenja in tako prišteđi cerkvi neprijetne spore z nacističnimi obnovitvami. Kot posebno nezanesljiv glede na sedanji režim je bil graški škof Pavlikowski, ki je spadal med najodločilnejše voditelje avstrijskih klerikalnih legitimistov, že snoči postavljen pod kontrolo. Mnogo župnikov je dobilo ukaz od lokalnih faktorjev, naj za enkrat ne zapuste župnišč. Hkratu so bile po vseh krajih razpuščene vse in tudi kulturne organizacije patriotske fronte.

Napovedujejo, da bodo že v prihodnjih dneh razširjeni na avstrijsko ozemlje vsi ni zakoni, ki so nemudoma izvedljivi. Zlasti se bodo pričele takoj praktizirati rasne odredbe. Glede cerkvene politike pa smatrajo dobro poučeni krogi da bodo oblasti postopale polagoma. Postopno se bo izenačilo tudi vse šolstvo v smislu podržavljenja vseh šol in izločitve prekomernega vpliva cerkve na vzgojo mladine. S takojšnjo veljavo bo tudi zabranjeno vsako politično delovanje duhovščine vseh veroizpovedi. Kakor zatrjujejo, bodo vsi aretirani funkcionarji patriotske fronte internirani po koncentracijskih taborščih, v katerih je prejšnji patriotski režim držal vse do berchtesgadenskega sporazuma narodne socialiste. Vsekakor si je treba v smislu prevrata v Avstriji razlagati tudi okoliščino, da so bile davi dunajske cerkve skoraj docela prazne. V frančiškanski cerkvi, iz katere so mašo prenašali po radiu, je imel kaplan Schober silno zanimivo pridigo. Skliceval se je na Tomaža Akvinskega in sv. pismo ter na tej osnovi dokazoval pravilnost narodnosocialističnega ravnanja.

Snoči je bilo razrešeno tudi dosedanje vodstvo protestantske cerkve v Avstriji in je bil za komisarja cerkve imenovan dunajski državni pravdnik Knauer, ki bo kot vodja protestantske cerkve začasno upravljal upravne posle protestantske cerkve v Avstriji.

Vtis v Vatikanu

Rim, 13. marca br. Dogodki v Avstriji so napravili v vatikanskih krogih silen vtis. Splošno smatrajo, da so z uvedbo nacističnega režima v Avstriji hudo prizadeti interesi katoliške cerkve. Posebno hudo pa je po sodbi Vatikana udarjeno avstrijsko katoliško ljudstvo, kajti avstrijski narodni socializem je prav tako nekrščanski kakor nemški, ne glede na to da obstojajo tudi načelna nasprotja med vero in nacistično idejo. Vatikanski krogi mislijo, da dogodki v Avstriji hudo ogrožajo vso civilizacijo.

Izjava pariškega kardinala

Pariz, 13. marca br. Pariški kardinal Verdier je dal novinarjem izjavo, v kateri naglaša, da je spričo tragičnih dogodkov v Avstriji treba izraziti globoko sočutje avstrijski mkatoličanom. Francija bi, či bi bila gospodarsko močnejša, to lahko preprečila. Zato tudi danes ne morem drugega, kakor izraziti željo, naj se združijo vsi dobri Francozi, da se na ta način dvigne ugled in prestiž Francije, da bo politično enotna in gospodarsko močna lahko ščitila male narode pred nasiljem velikih.

*

Preprečen habsburški puč

Štajerski generali so skupno s cerkvenimi krogi in voditelji patriotske fronte na Štajerskem nameravali proglasiti vojaško diktaturo in proklamirati Otona Habsburškega za avstrijskega cesarja — Aretiran je tudi graški nadškof Pavlikovski

Gradec 13. marca tr. Izmed aretacij in hišnih preiskav, ki so bile v neštetih primerih izvršene v teku zadnjih dveh dni, sta dve aretaciji v Gradcu zbudili posebno pozornost. Včeraj popoldne je bila namreč razkrita habsburška zarota avstrijske generalitete ter so bili vsi pri zaroti udeleženi generali in ostali višji oficirji aretirani, danes jim je pa moral slediti v zapor še graški nadškof dr. Pavlikovsky. O nameravanem puču so se danes izvedele naslednje podrobnosti:

Graška generaliteta se je zbrala včeraj popoldne ob 16. v nekem svojem skrivnem shajališču. Sklepali so ravno o tem, kako bi si podvrgli nekatere čete; zanašali so se pač na vso graško garnizijo. Nameravali so proglasiti obsedno stanje, uvesti diktaturo in ob enem izdati proglas, s katerim bi Otona Habsburškega proglasili za avstrijskega cesarja. Ko so se ravno posvetovali, je v sobo planila hitlerjevska policija ki je pred tem seveda že zastražila vso okolico. Vsi generali so bili na mestu aretirani in odpeljani v zapor.

Zasliševanje aretiranih se je nadaljevalo vso noč in so v teku današnjega dneva izvršili na Štajerskem in tudi drugod po Avstriji še nekatere aretacije. Največjo senzacijo pa je zbudila aretacija graškega nadškofa dr. Pavlikovskega, ki je bil prijet danes popoldne. Obenem je bila uvedena tudi stroga preiskava na graški policijski direkciji in je bilo zaradi nezanesljivosti prijetih 20 kriminalnih uradnikov in policijskih agentov. Aretirani so tudi vsi funkcionarji patriotske fronte na Štajerskem se zdi, da hitlerjevska policija zlasti na Štajerskem posebno rigorozno čisti.

Kakor po vsej Štajerski, so bile zlasti tudi v krajih ob jugoslovenski meji vsepovsod izvršene važne spremembe. Med prvimi sta bila odstavljena župana v Radgoni in v Cmureku. Obmejna kontrolna služba je bila danes poostrena. V Špilju preiskuje hitlerjevska policija najstrožje vse potnike, ki potujejo v Jugoslavijo, ter je zlasti vzela na piko židovske begunce. Pri večini nih j enamreč doslej našla znatne denarne zneske. Denar jim je bil zaplenjen, begunci pa na mestu aretirani.

3. Naj bodo posledice bližnjih dogodkov kakršnekoli, jaz sem začrtal točno nemško mejo nasproti Franciji in sedaj jo začrtam nasproti Italiji: meja bo na Brennerju.

Ta moja odločitev se ne bo nikoli omajala, nikoli spremenila. Za to se nisem odločil v letu 1938, nego že prvo uro po veliki vojni in to ni bila skrivnost.

Dogodki so nas vse preniteli. Nihče se ni mogel nadejati zadnjega Schuschniggovega poraza. Niti njegovi tovariši v vladi. Vedno sem upal, da se bo morda našla kakšna drugačna rešitev.

„Tega ne bom nikoli pozabil!"

Kakor znano Italija na dogodke v Avstriji res ni reagirala. Listi so že včeraj ugotavljali, da je Italija od nekdaj pričakovala končno tako ureditev avstrijskega vprašanja. aRzen koncentracije čet na italijansko-avstrijski meji se ni nič zgodilo. Mussolini se je Hitlerju oddolžil za nemško pomoč v času abesinske vojne. Zato mu je Hitler snoči iz Linza poslal brzojavko, ki se glasi: »Mussolini, tega vam ne bom nikoli pozabil! Hitler«.

Stališče Italije

Sklepi velikega fašističnega sveta — Italija priznava realno stanje

Rim, 13. marca. k. Veliki fašistični svet je snoči razpravljal o dogodkih v Avstriji. O tem je bilo izdano davi v zgodnjih jutranjih urah uradno poročilo, ki pravi med drugim:

Veliki fašistični svet je sprejel na znanje poročilo zunanjega ministra Ciana o avstrijskih dogodkih, ki ga je podal na osnovi podrobnih in obsežnih informacij, dobljenih od italijanskih zastopnikov v inozemstvu. Italijanska vlada je bila točno poučena o razvoju situacije. O rezultatih sastanka v Berchtesgadenu je avstrijska vlada šele naknadno obvestila italijansko vlado. Italijanska vlada se je odločila, da se v nobeni obliki ne vmeša v avstrijsko notranjo politiko in razvoj pokreta, ki je imel čisto nacionalni značaj, ker je bilo ta razvoj z vsem njegovim logičnim epilogom zlahka pre videvati. Veliki fašistični svet poudarja še prav posebej, da italijanska vlada za plebiscit, ki ga je odredil Schuschnigg nepričakovano, ni dala nikakih pobud, nego ga je nasprotno odsvetovala, čim je bila o njem obveščena to pa tako zaradi načina, kakor je bil razpisan, kakor zaradi njegove vsebine in oblike.

Veliki fašistični svet presoja vse, kar se je zgodilo v Avstriji, kot rezultat že prej obstoječega dejstva in kot jasen izraz nazorov in volje avstrijskega naroda, ki je bila na nedvoumen način potrjena po impozantnih javnih manifestacijah, s katerimi so bili ti dogodki sprejeti. Veliki fašistični svet je tudi z najglobljim interesom sprejel na znanje pismo, ki ga je 11. marca Hitler poslal Mussoliniju o avstrijskih dogodkih in glede na italijansko nemške odnošaje.

Sprejel je na znanje, da je italijanska vlada odklonila italijanski poziv, da bi se s francosko vlado sporazumela o akciji, ki bi bila že spričo tega, da se ni opirala na nikako osnovo in ni imela nikakega pravega smotra samo še poslabšala mednarodni položaj ter je odobril stališče, ki ga je italijanska vlada zavzela nasproti avstrijskim dogodkom na osnovi realistične ocene položaja in prizadetosti italijanskih nacionalnih interesov.

Italija ne bo vrnila južne Tirolske

Gradec, 13. marca. Zanimivo je, da so se po Gradcu, Celovcu in Innsbrucku silno razširile govorice, da bo Italija sedaj sama od sebe odstopila Nemčiji Južno Tirolsko. Širili so jih predvsem ljudje iz Bocna in Merana, ki žive po teh krajih kot emigrantje. V Innsbrucku so se snočnje manifestacije tudi razvijale v pričakovanju tega dogodka. Že od vsega početka pa je bilo ljudem, ki so resno presojali situacijo jasno, da se kaj takega ne bo zgodilo. Davi pa je italijanski konzul v Gradcu še posebej sporočil novemu deželnemu glavarju da »po njegovih informacijah odstop Južne Tirolske Avstriji, odnosno Nemčiji ne odgovarja dejstvom«.

„Nemčija in Avstrija sta združeni za večne čase in nobena sila ju ne more več ločiti!"

Berlin, 13. marca. br. V državni operi je bila danes dopoldne spominska svečanost za v svetovni vojni padle nemške vojake. V imenu odsotnega državnega kancelarja kot vrhovnega poveljnika nemške oborožene sile je imel slavnostni govor maršal Göring, ki se je najprvo spominjal žrtev svetovne vojne, nato pa je prešel na politično polje in se dotaknil sodobnih nalog nemške oborožene sile. Naglašal je, da je marec vedno prinašal za Nemčijo važne odločitve. Meseca marca so bile v svetovni vojni največje bitke, meseca marca se je začel nacistični pokret in meseca marca je prišlo do združitve nemškega in avstrijskega naroda in tega meseca je nemška vojska vkorakala v Avstrijo.

Nemška vojska je prinesla avstrijskemu narodu rešitev iz suženjstva

Govoreč o Avstriji je Göring izjavil, da prihaja nemška vojska v Avstrijo kot prijatelj in zaščitnik, da odreši nemško prebivalstvo Avstrije tiranskega režima, ki ga je toliko let tlačil in zatiral. Ko je ta režim skušal z goljufivim glasovanjem izvršiti novo nasilje, je voditelj nemškega naroda napravil temu konec. Hitler je poskušal doseči mir za avstrijski narod, stavil je malenkostne zahteve, toda bivši avstrijski kancelar je skušal tudi ta sporazum potvoriti in hotel avstrijske Nemce oropati njihove najpremitivnejše pravice samoodločbe. Sedaj je krinka padla in avstrijski nemški narod je vstal kot en mož in je nagnal svoje zatiralce. Avstrijski narod pozdravlja nemško vojsko kot svojega rešitelja, a nemška vojska je storila svojo najvijoš dolžnost, ko se je odzvala klicu bratskega, v okovih suženjstva ječečega avstrijskega naroda, ki je kri naše krvi.

Tu imajo odločati samo Nemci, druge nič ne briga!

Sedaj lahko svet spozna, da je narod v Avstriji vedno bil nemški in bo vedno nemški ostal. Z ogorčenjem zavrača Nemčija vse v inozemstvu razširjene lažnive vesti, ki skušajo onečastiti in potvarjati razpoloženje avstrijskega prebivalstva. Ni mogoče govoriti o nasilstvu tam, kjer prinaša nemška vojska svobodo in zedinjenje nemškemu narodu, kateremu je tiranski režim neznatne manjšine odrekal pravico samoodločbe. Kdo ima pravico vmešavati se v to čisto notranjo zadevo nemškega naroda? Mar je s tem kak drugi narod, katera druga država oškodovana? Tu gre samo za Nemce in o tem bodo Nemci sami odločali! V Avstriji ni nobenega človeka, ki bi ne bil Nemec po krvi in duhu, ki bi govoril drug jezik. Ta duh je nemški duh, meso našega mesa, kri naše krvi. Tu ima samo nemški narod v svoji celoti odločati.

Nemčija in Avstrija sta združeni za večne čase in nobena sila ju ne more več ločiti

Sedaj bo nemškemu narodu v Avstriji prvič po sklenitvi mirovnih pogodb dana možnost, da svobodno odloča o svoji usodi in svoji bodočnosti. Kakršnakoli bo njegova odločitev, Nemčija jo bo spoštovala. Kakšna bo ta odločitev, to ve že danes ves svet, ko vidi to nepopisno navdušenje, s katerim pozdravlja avstrijski nemški narod nemško vojsko in voditelja Nemčije Adolfa Hitlerja. Tako bo marec 1938 začetek novega življenja. Pomlad velike združene Nemčije je napočila, naj ji sledi velko poletje. Od danes dalje ostaneta Avstrija in Nemčija nerazdružno povezani in nobena sila na svetu ju ne more več ločiti! Nemčija je danes nepremagljiva in bo večno živela.

Zahvala Nemčije Mussoliniju

V svojih nadaljnih izvajanjih se je maršal Göring v imenu vsega nemškega naroda zahvalil Mussoliniju, ki se je tudi ob tej priliki pokazal resničnega prijatelja in zaveznika Nemčije, ki je tudi v teh odločilnih urah dokumentiral svoje razumevanje za težnje nemškega naroda. Nemčija mu tega ne bo nikdar pozabila.

Nemčija se v zadeve drugih držav ne bo vmešavala, a Nemce bo povsod ščitila

Ob zaključku svojega govora je poudaril miroljubnost Nemčije. Nemčija hoče mir, toda ne diktiran mir, nego mir, ki bo vsem narodom zajamčil svoboden razvoj in enakopravnost v uživanju zemeljskega bogastva. Nemčija se ne bo vmešavala v notranje zadeve drugih držav, toda ne pusti si odrekati pravice, da se briga za svoje rojake ki žive izven meja nemške države. **Danes Nemčija ni več zatirana in ponižana, razjedena od strank in izrabljana od spekulantov, marveč složna in močna ter ima vsa potrebna sredstva, da to zaščito izvede. Odslej ne bo več molče prenašala groženj in napadov. Kdor danes napada Nemce, bo naletel na nemške kanone.** Nemčija si želi miru, toda mir je mogoč le tedaj, če zanj jamčijo enakopravni partnerji. Nemčija je trdno odločena, da še nadalje jača svojo oboroženo silo, ker se zaveda, da je samo v tem jamstvo njenega miru.

Hitler na grobu svojih staršev

Dunaj, 13. marca. br. Prvotno je bil že za včeraj napovedan prihod nemškega kancelarja Hitlerja na Dunaj, kjer so se vršile velike priprave za njegov sprejem. Zvečer pa so objavili, da ga za enkrat ne bo; tudi danes so po radiu ponovno sporočili, da Hitlerja še ne bo na Dunaj, šele zvečer, ko se je zvezni predsednik Miklas udal pritisku in odstopil, je bilo objavljeno, da pride Hitler na Dunaj jutri popoldne.

Današnji dan je Hitler porabil za to, da se je podal na grob svojih staršev, ki počivajo na vaškem pokopališču v Leondingu, 2 km daleč od Linza. Ob vsej poti od hotela v Linzu, kjer je prenočil pa do pokopališča v Leondingu so množice tvorile špalir in ga viharno pozdravljale. Na pokopališče se je podal le v najožjem spremstvu ter je položil na grob svojih staršev šopek cvetlic.

Popoldne se je vrnil v Linz, kjer je prenočil v hotelu Weinzinger. Jutri dopoldne se odpelje proti Dunaju.

Nemškega vojaštva še ni na naših mejah

Ljubljana, 13. marca. r. Kakor nam poročajo iz krajev vzdolž jugoslovensko-avstrijske meje, se nemške vojaške straže na naših mejah dosedaj še niso pojavile. Pričakuje se, da se bo to zgodilo v teku jutrišnjega dne. Razume se, da bo to srečanje prijateljsko, kakor to odgovarja intimnim odnošajem med Jugoslavijo in Nemčijo.

KONCERT GRAFIKE
drevi ob 8.
v frančiškanski dvorani

Za varnost ČSR vsestransko preskrbljeno

Francija in Anglija bosta z vsemi sredstvi podpirali ČSR v obrambi njene nedotakljivosti

Pariz, 13. marca. br. Zunanji minister Delbos je imel snoči dolg razgovor s češkoslovaškim poslanikom Osusk m. Delbos je bil tudi v stalni zvezi z Londonom, kjer je Halifax razpravljal s češkoslovaškim poslanikom Janom Masarykom o skupnih ukrepih za varstvo Češkoslovaške. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, sta Francija in Anglija dali Češkoslovaški zagotovilo, da bosta izvršili ne le vse svoje obveznosti napram Češkoslovaški, nego storili tudi vse, da bo varnost ČSR v vsakem pogledu zagotovljena.

To potrjuje tudi polslužbeni komunike, ki ga je snoči pozno zvečer izdala agencija Havas. Komunike naglaša, da se nikakor ne podcenjuje zgodovinski pomen dejstva, da je nemška vojska zasedla Avstrijo, katere prebivalstvo bo v kratkem pozvano, da se odloči za anšlus.

Toda že stališče, ki ga je zavzela avstrijska vlada, je otežilo.

Tudi pritožba na svet Društva narodov ni mogoča, ker bi avstrijska vlada izjavila, da Avstrija ni postala žrtev kakega napada. Spričo izvršenega dejstva se odgovorni politični krogi v Parizu sedaj zanimajo predvsem za nadaljni razvoj dogodkov v Srednji Evropi. Po Avstriji bi prišla lahko na vrsto Češkoslovaška. **Zaradi tega se odgovorni faktorji v Češkoslovaški ne bodo plašili nikakih žrtev, da zavarujejo državo proti sličnim nameram in organiziralo njen odpor za primer, da bi se izvršil tudi nasproti Češkoslovaški tak poskus. Francoska vlada bo v vsakem primeru izpolnila svoje obveznosti. Francosko-češkoslovaški pakt kakor vsi taki pakti ne predvideva nobenega drugega primera kakor posebej definirani napad na ozemlje prizadete države. Toda že sedaj se skuša definicija o napadu sporazumno obrazložiti tako, da bo pakt veljal tudi v primeru kakršnegakoli drugačnega napada ali postopanja, ki bi pomenil nevarnost za eksistenco in integralno samostojnost prizadete države, če seveda ona sama napada v smislu stvarnih interesov države, naroda in njegovega gospodarstva ni izzvala. Kakor Francija, bo tudi Anglija v bodoče še vse skrbnejše čuvala teritorialno integralnost in politično neodvisnost češkoslovaške države.**

Praga, 13. marca. k. Praga je bila včeraj in danes spričo dogodkov v Avstriji povsem mirna. **Nemška vlada je Češkoslovaški zagotovila, da bodo ostale meje in suverenost češkoslovaške države nedotaknjene.** Češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta je izjavil poročevalcu lista »Paris Soir«, da politična akcija, ki se sedaj razvija v Srednji Evropi, ni naperjena neposredno proti Češkoslovaški. Izrazil je upanje da se bo našel modus vivendi, v okviru katerega bo podano jamstvo za stabilnost in varnost v Srednji Evropi. Kategorično je demantiral govorice, po katerih naj bi bila Češkoslovaška mobilizirala in koncentrirala svojo vojsko na nemški meji. Poročevalec agencije DNB pa je snoči dobil naslednje zagotovilo: Češkoslovaški uradni krogi izjavljajo, da smatra češkoslovaška vlada pojav nemških čet v Avstriji kot dejanje, ki je bilo izvršeno na zahtevo avstrijske vlade.

Nemška zagotovila ČSR

London, 13 marca AA. (Reuter) Češkoslovaško poslaništvo v Londonu je sprejelo od praške vlade obvestilo, da je opolnomočeni minister Nemčije v Pragi dal češkoslovaški vladi zagotovilo, s katerim vlada nemškega rajha visoko ceni mir, ki ga manifestirajo na Češkoslovaškem. Dodal je še, da nemška vlada goji občutja dobre volje nasproti Češkoslovaški.

Konferenca v Londonu

London, 13. marca AA. ((Havas) Uradno sporočilo, ki je bilo objavljeno o seji ministrskega sveta pravi, da je predsednik vlade Chamberlain, prav tako pa tudi angleški zunanji minister Halifax poudaril nemškemu zunanjemu ministru v Ribbentropu dejstvo, da je delovanje nemške vlade v Avstriji takšno, da bi moglo imeti važne posledice. Angleška vlada je v neprestanem stiku z vlado v Parizu ter stalno proučava mednarodni položaj. Potrjujejo tudi vesti, da se bo angleška vlada ponovno sestala v ponedeljek.

Ne dvomijo, da je češkoslovaški poslanik v tem pogledu zadovoljen z razgovorom, ki ga je snoči imel z državnim podtajnikom v ministrstvu za zunanje zadeve. Verjetno je, da bo prišlo to zadovoljstvo do izraza tudi v izjavah, ki bodo padle v spodnjem domu.

Stališče Male antante nespremenjeno

Bukarešta, 13. marca. k. **Na osnovi izmenjave misli med Beogradom, Bukarešto in Prago se je, kakor poročajo tukajšnji listi, Mala antanta sporazumela o tem, da dogodki v Avstriji ne dajejo povoda, da bi kot zveza držav zavzela kakršnekoli specialno stališče nasproti avstrijskemu vprašanju.** Rumunska vlada pa je zaradi avstrijskih dogodkov odredila zaporo mej za Jugoslavijo, Madžarsko in Češkoslovaško. Vobče zatrjujejo, da je bila ta zapora odrejena zato, da se židje, ki beže iz Avstrije, ne bi zatekli v Rumunijo.

Nova francoska vlada

Sestavil jo je Blum in ima značaj koncentracije

Pariz, 13. marca. AA. Nocoj je bila sestavljena francoska vlada pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika in voditelja francoskih socialistov Leona Bluma. V vladi so zastopane skupine sredine ter stranke ljudske fronte, razen komunistov. Vlada, ki ima značaj koncentracije, je sestavljena takole:

Ministrski predsednik in finančni minister Leon Blum, minister za proračun Spinase, minister zunanjih zadev Paul Boncour, ministri brez portfelja Faure, Sarraut, Violet, Steeg, Frossard in Auriol, notranji minister Dormoy, minister pravde Richard, minister za narodno obrambo Daladier, minister za vojno mornarico Campinchy, minister za letalstvo Lachambre, minister za prosveto Zey, minister za kmetijstvo Bonnet, minister za javna dela Moset, minister za delo Cerol, minister za trgovino Cot, minister za pošte Lafayette, minister za penzije Ribier, minister za socialno politiko Caster, minister za kolonije Mouset. Razen tega je imenovanih še sedem državnih podtajnikov.

Nova vlada je danes popoldne prisegla in prevzela svoje posle. Zvečer ima svojo prvo sejo, na kateri sestavlja deklaracijo, s katero se bo predstavila parlamentu. Naglo rešitev vladne krize so pospešili predvsem dogodki v Avstriji.

DANES OB 16. in 21.15 URI
Jeanette Mac Donald
KINO MATICA
TARANTELA

Iz mariborske kronike

Maribor, 13. marca

Maribor se je predramil danes v čudni vremenski aprilščini. Nebo so v teku dopoldneva zastrli oblaki. Vmes je jel naletavati sneg, ki je zapadel precej na gosto. Tupa tam je skozi oblačno obzorje pokukavalo solnce. Mariborčani, ki so si ob jutrnji jasnini obetali lepo nedeljo, so ostali po večini doma, navdušeni planinci pa so jo že v soboto popoldne mahnili na Pohorje. Množice so se zgrinjale ves dan

na kuharsko razstavo v Unionu.

Obiskovalci so si z zanimanjem, priznanjem in prijetnim presenečenjem ogledovali vzorno urejeno razstavo. Vsi, ki so pripravljali to široko zasnovano razstavo s predsednikom združenja gostilničarskih podjetij g. Klešičem kot predsednikom, Ivanom Hönigmanom kot podpredsednikom razstavnega odbora ter zbornicnim svetnikom J. Šercem na čelu, zaslužijo polno priznanje. **Ocenjevalna komisija je priznala sledeča odlikovanja:** Zlato in srebrno kolajno Aleksandru Klesiču dalje Alojzu Majcnu, Ivanu Kimesvengerju, Aloiziju Jarcu, Emanuelu Ilihu in Josipu Povodniku, Šaplu & Babineku zlato kolajno Francu Majcnu zlato in srebrno kolajno, Mariji Zemljičevi zlato in srebrno kolajno, gojencem gostinske šole srebrno. Dalje so dobili: zlato kolajno mesar Franc Fijnič, mesar Josip Benko, H. Wögerer in slaščičar J. Pelikan, zlato in srebrno pa J. Vajda iz Čakovca. Z bronasto kolajno so bili odlikovani: Adam Črešnar, A. Lisjak, M. Emeršič, Marica Karbeutz, M. Plauc, M. Senica in M. Golob. Vsi ostali razstavljalci so prejeli krasne diplome.

Mariborski invalidi

so se zbrali v svoji dvorani na Aleksandrovi cesti k rednemu občnemu zboru, ki ga je vodil predsednik Franjo Geč. Poleg njega sta poročala še tajnik Martin Pravdič in Ciper v imenu nadzornega odbora. Članov šteje udruženje 465, dohodki so znašali v preteklem letu 38.570, izdatki pa 38.178 din. Odbor je izvršil številne intervencije v prid svojemu članstvu. Občni zbor so pozdravili podžupan Žebot, polkovnik Čordašič in zastopnik dobrovoljcev Puks. Delegat Marinko iz Ljubljane je izčrpno govoril o novem invalidskem zakonu. Sprejeli so resolucijo, da se mora brezpogojno ukiniti invalidski zakon iz l. 1929 in uzakoniti novi novah, ki imajo opravka z vojnimi žrtvami, mi bodi pravično in socialno. Pri vseh ustanovah, ki imajo opravka z vojnimi žrtvami, naj bodo tudi zastopniki vojnih invalidov. Odposlali so vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravne brzojavke pa knezu namestniku, predsedniku vlade, vojnemu ministru Mariču in ministru za socialno politiko.

Muzejsko društvo

je imelo svoj občni zbor v čitalnici Študijske knjižnice. Vodil ga je podpredsednik dr. Poljanec, poročali so tajnik prof. Baš, blagajnik inž. Baumgartner ter upravnik Vrabl. Društvo šteje 347 članov. V preteklem poslovnem dobi je bil odbor zaposlen s pripravami za selitev muzeja v mariborski grad. Razen tega so se zbirali leseni izdelki kmetske obrti, katerih je na novo 245. Blagajniški promet izkazuje 90.000 din. Občni zbor so pozdravili magistratni direktor Rodošek za občino, ravnatelj dr. Tominšek za Tujskoprometno zvezo in prof. Petkovšek za Prirodoslovno društvo v Ljubljani. Volitev letos ni bilo. Pri slučajnostih se je obravnavalo vprašanje zavarovanja muzejskih predmetov proti tatvinam.

Jadranaši

so zborovali v mali dvorani Narodnega doma pod vodstvom predsednika dr. Fornazariča. Poročali so tajnik dr. Cerkvenč, blagajnik Ivan Kralj, Ivan Čergolj za moški pevski zbor, gdč. Stojkovičeva za ženski pevski zbor, gospodar Ivan Čergolj in tajnatelj Dolenc za nadzorni odbor. Društvo šteje 107 rednih članov in je vneto sodelovalo pri vseh nacionalnih prireditvah. Moški pevski zbor je nastopil 23 krat. Dohodki izkazujejo 21.698.75, izdatki 15.354 din. Občni zbor so pozdravili A. Horvat za Ipavčevo župo, Šemerl za Sokola I, Orbanič za Dravo, Marino Kralj za Zvezo kulturnih društev, prof. Vrabec za Glasbeno matico. Za predsednika je bil izvoljen Marino Kralj, odborniki so v glavnem dosedanji.

Nanos

je imel svoj občni zbor pri Gambrinu. Prof. Bizjak je posvetil tople spominske besede umrlemu delavnemu odborniku Ivanu Majcnu. Sledila so poročila tajnika Petra Hvale, blagajnika Rudolfa Cotiča, gospodarja Andreja Guliča, nadalje F. Zibelne za socialni odsek, Alfonz Ganek za pevski odsek, Danilo Turk za vesečni odsek, Albert Vilhelm za dramatski odsek, Jože Logar knjižničar ter Jože Prunk za nadzorni odbor. Društvo šteje 856 članov. Prejemki znašajo 25.121, izdatki 19.655 din. Za predsednika je bil spet izvoljen prof. Lojze Bizjak. Občni zbor sta pozdravila Lado Božič, delegat saveznega propagandnega oddelka in ljubljanskega »Tabora«, ter Rudolf Golouh za Savez.

Vojni oškodovanci

so zborovali dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Številni zanimanci so pozorno sledili poteku zborovanja, ki ga je vodil predsednik g. Franc Novak. Pozdravil je delegata ljubljanske organizacije dr. Mateja Pretnerja, ki je nato izčrpno poročal o dosedanjem delu ljubljanskega odbora. V okviru zborovanja je dr. Slavko Fornazarič očrtal zgodovino še neurejenega vprašanja vrnitve vojne škode oškodovancem z italijanskega bojišča in Koroške. Doslej ima odbor 1928 prijav. Na zborovanju so sprejeli posebno spomenico, ki se odpošlje v Beograd predsedniku vlade. Dosedanje delo pri mariborski organizaciji sta vodila predsednik F. Novak in odbornik Rakuša. Mariborski odbor je skupno z ljubljanskim odposlal že številne vloge odboru za prošnje in pritožbe pri skupščini in senatu.

Objave

Na nocojšnji produkciji ljubljanskega drž. konservatorija nastopijo gojenci solopevskega oddelka ravnatelja Betetta in prof. Trostove, dalje klavirskega oddelka iz šole prof. Janka Ravnika in Pavla Šivica, iz violinskega oddelka prof. Šlaisa in komorne šole prof. Karla Rupla. Izvajala se bodo izključno le dela čeških skladateljev, ker je produkcija določena v počastitev spomina češkoslovaškega prezidenta T. G. Masaryka. Zato bo imel uvodno besedo univ. prof. Vaclav Burian. Začetek produkcije je točno ob 18.15 v veliki dvorani Filharmonije.

Od danes naprej so v predprodaji vstopnice tako za veliki simfonični koncert violinskega virtuoza Zlatka Balokovića kakor tudi za klavirski koncert znamenitega pianista Raoula Koczalskega. Balokovićev koncert s spremljevanjem ljubljanske Filharmonije bo v ponedeljek 21. t. m., Koczalskega klavirski večer pa v sredo, 23. t. m. Obe predprodaji sta v knjigarni Glasbene Matice.

Družabni večer in akademija Jugoslovensko-bolgarske lige v Ljubljani bo nepreklicno jutri, v torek ob 20.30, v veliki dvorani Kazine. Na sporedu akademije, ki se vrši v proslavo obletnic zgodovinskih dogodkov na Balkanu, so poleg govora predsednika lige g. Rasta Pustoslemška in bolgarskega akademika g. Stevana Atanasova razne koncertne točke. Vojaški orkester bo izvajal štiri južnoslovanske potpourje, bolgarski akademik g. Kolju Totev pa bo izvajal na kavalu več bolgarskih narodnih pesmi. K prireditvi so vljudno vabljeni tudi nečlani lige. Vstop prost!

Finančni odbor

Beograd, 13. marca. p. Finančni odbor Narodne skupščine je snoči nadaljeval debato o amandmanih do pozne ure. Kljub hudi borbi z opozicijo je bilo včeraj z glasovi večine sprejetih že mnogo amandmanov. Danes popoldne se je debata o predloženih amandmanih nadaljevala. Tudi danes je posl. Mohorič z vso odločnostjo posegal v razpravo in skušal vsaj omiliti posamezne nove obremenilne določbe.

Nočni požar v Bohinjski Bistrici

Bohinj, 13. marca

Včeraj v prvih jutranjih urah je zbudil Bohinjce iz trdnega spanja presunljivi signal gasilskega roga. Obenem je začelo biti plat zvona, zatulila je tudi lokomotiva na kolodvoru. Ljudje so planili pokonci in kar napol oblečeni hiteli pomagat, da rešijo, kar se rešiti dá.

Gorelo je pri posestniku Šiljarju v Bohinjski Bistrici, po domače pri Cengletu. Prva je ogenj opazila živilja Frančiška Žnidarjeva, ki stanuje tam blizu. Zbudila je sosede, nakar se je zlasti finančni nadpreglednik Zakrajšek trudil, da zbere čim več gasilcev. Ko je Žnidarjeva uzrla ogenj, je bil prav majhen, gorel je kupček koruznice v prizidku pri hlevu. Preden so prihiteli ljudje na pomoč, je bil že ves hlev v plamenih. Ker je pihal precej močan veter, so plameni naglo objeli tudi hišo. Domači so se zbudili šele, ko jim je že gorelo nad glavami. Prvi se je zbudil pri Šiljarjevih stanujoči lesni manipulant Golia. Gorelo mu je že skozi okno, ko se je prebudil in hitel dramit domače iz trdnega spanja. Sosedje so skušali reševati pohištvo in so ga nekaj zmetali skozi okno. Žal pa je večina zgorela med drugim tudi papirji vojne škode in nekaj avstrijskih cekinov, dalje vse gospodarsko orodje, žito, seno in obleka. Šiljarjevi so si torej rešili komaj golo življenje. Živino so mukoma oteli iz hleva. Veliko škodo trpi tudi Zofka Malenškova, ki se je šele nedavno preselila v to hišo. Skupno cenijo Šiljarjevi škodo na 100.000 din, zavarovani pa so za 50.000 din.

V veliki nevarnosti je bila vsa zgornja vas. V močnem vetru se je že užigala sosednja Sušnikova hiša, vendar so gasilci z vso požrtvovalnostjo preprečili požar. Nedavno je bilo lepo število bohinjskih gasilcev odlikovanih. Reševanje pri tem požaru je spet pokazalo, da so si priznanje v polni meri zaslužili. Prihiteli so na pomoč tudi gasilci iz Kamenj in Nemškega rovta. Obojni so se takisto odlikovali. Vzrok požara ni znan, ali vsa znamenja kažejo, da je spet na delu zločinska roka.

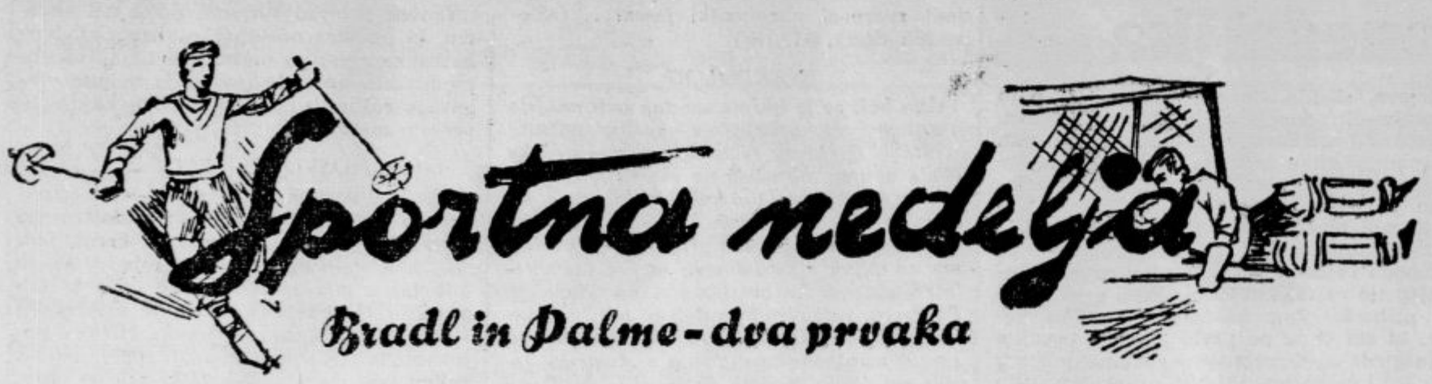

Pri včerajšnjih skakalnih tekmah v Planici je zmagal Avstrijec Bradl, savezni prvak v skokih pa je postal Fran Palme, član Sm. K Ljubljane

Rateče, 13. marca.

Današnje skakalne tekme za savezno prvenstvo so bile s propagandne strani zelo podobne onim, ki so ostale v spominu tisočem takratnih obiskovalcev naše Planice. Res je, da smo morali občinstvo izrecno opozarjati, da to pot ne gre za prireditev na veliki skakalnici in ne bodo padale znamke okoli 100 m ali kaj sličnega. Toda skakalni sport in Planica še posebej imata že toliko prijateljev, da so prireditelji sami strmeli nad življenjem, ki se je davi vsulo iz treh močno ojačenih vlakov iz Ljubljane Če prištejemo še vse one, ki so prispeli v Planico v teku prejšnjih dni, dalje one, ki so potovali z avtomobili in pa močne skupine avtobusnih izletnikov iz Avstrije, Trsta in Sušaka, ni pretirano, če računamo, da je bilo na današnji planiški tekmi

nad 3000 gledalcev

To je bil obisk, s katerim niso računali niti ostali faktorji in zato ni treba podrobno opisovati, kako težko so vsi ti ljudje preživeli ostali dan po skopo odmerjenih javnih lokalih in deloma tudi na precej hladni burji, ki je pihala ves dan S te strani organizacija ni bila na veliki višini, toda prireditve slične vrste so pri nas že dovolj udomačene, tako da je publika že nekam vajena potrpeti.

Vnanji okvir današnje prireditve je bil danes kar se da slovesen. Zastave, mlaji, slavoloki, dobrodošlice, za silo postavljene okrepčevalnice in prodajalnice vseh vrst kakor vselej, kadar male Rateče ne morejo spraviti vseh svojih oboževalcev pod streho. Ob 10.45 so z rednim osebnim vlakom prispeli oficielni zastopniki s kraljevim zastopnikom polkovnikom Markuljem, banom dr. Natlačenom in železniškim direktorjem dr. Bončino na čelu Potem bi se bilo moralo začeti, pa se kljub temu še ni. Trajalo je še eno uro do pričetka, ne zaradi tehničnih zaprek, temveč kar tako, ker se pač ni mudilo. To zamudo bi bilo treba objaviti v naprej, posebno še, ker je bila reklamna stran za to prireditev to pot zelo izdatna in tudi podrobna. Vsekakor so imeli današnji prireditelji že vzglede s sličnimi prireditvami, toda kar smo videli danes, ni bilo vse dobro narejeno po teh vzgledih. Imeli smo vtis, da je v tem aparatu manjkalo preizkušene krepke roke. Sicer pa se je vse izteklo brez nesreče in ob 13. so trije Avstrijci s trojnim skokom na splošno zadovoljstvo zaključili prireditev.

Na tekmi je nastopilo vsega

15 skakačev

in sicer 10 naših ter trije Avstrijci in dva Nemca. Udeležba je bila torej deloma nepričakovano, deloma pa tudi proti napovedi kvantitativno slaba. Opazili — in tudi ob čutila — se je odsotnost Priboška ki je v zadnjem hipu močno obolel in je moral ostati v postelji, dalje Bevca, ki iz daljnega Milana ni mogel na tekme in še nekaterih, ki so odstopili po treningih ali pa niso smeli nastopiti zaradi kazni. Po kvaliteti so stvar rešili tujci, predvsem odlični Bradl, pa tudi ostali štirje so že po prvih skokih pokazali, da jim niti naši najboljši ne bodo dorasli Potem je prišlo pa še glavno, kaiti naši so izgubili glave in so se s favoriti na čelu krepko valjali po snegu. Tako so vsa najboljša mesta — kakor pred tolikimi leti — ostala tujcem, **naš savezni prvak pa je postal član Smk. Ljubljane Palme Franc** Favorita Novšak in Klančnik Karel sta imela padce in je tako glavna skakalna prireditev v sezoni daleč zaostala za sličnimi manj važnega naslova. Sicer pa je res, da v sportu ne odloča samo znanje, temveč mnogo tudi sreča in te danes naši niso imeli prav nič.

Prvo serijo skokov v konkurenci je otvoril novinec Finžgar iz Krope na 38 m. Za njim je Palme lepo postavil 49 m, tretji pa je bil Dellekarth, ki je v krasnem stilu obstal na 54 m. Dih je zastal, ko je splaval Bradl na 57 m. Njegov stil in doskok sta edinstvena. Potem je šel Nedog na 44 m, za njim pa naš favorit Novšak na 56 m s slabo držo. Zdaj je prvi Nemec Wiedemann spet prav dober na 58 m. Vmes Hedenik, ki neumorno skače, na 43 m. Potem drugi favorit Karel Klančnik na 54 m. Nemec Schneidenbach je vreden svojega rojaka — na 54 m Vmes Jurjevec na kratko, pa tretji Avstrijec Galeitner prav dobro na 53 m. Potem so še trije naši, mladi Florjančič na 50, Albin Zajc na 49 m, toda z roko (!) po tleh in ostarli Albin Jakopič po slabem startu na 51 m — s padcem.

V drugi seriji so vsi nekoliko zboljšali daljave. Finžgar na 42 m, Palme na 52 m — prav lepo, Dellekarth še lepše na 59 m, in za njim — atrakcija dneva — Bradl na 60.5 m. Nedoga je pri 52 m vrglo v sneg, enaka usoda je zadela Novšaka na 56 m in mu uničila vsako nado na vidnejše mesto. Potem je šel Wiedemann spet sigurno na 58 m za nji neumorni Hedenik na 48 m za silo, pa še edini favorit Klančnik. Tudi on je pri 56 m podrsal po snegu in zaigral lepo mesto. Nato je šel Schneidenbach — kakor pribito — na 55 metrov in rojak Galeitner na enakih 53 m kakor prvič. Lepo je obstal Florjančič na 52 m. Zajc je spet podrsal, Albin pa se je dobro odrezal s 55 m.

V zadnji seriji — prav tako s tričetrtinskim zaletom kakor pri ostalih dveh — se je Finžgar rešil z 39 m, Palme je še enkrat dosegel znamko 49 m Dellekarth kot naslednji pa 57 m. Tretjič je šel zdaj Bradl, še lepše in še dalj, prav kakor je najbrže hotel sam — na 61 m. Nedog je spet moral v sneg, za njim je popravljal Novšak z uspehom na 57 m. Nemec je solidna znamka in spet ima daljavo 57 m. Potem so dalje Hedenik na 44 m, Klančnik Karel na 53 m, toda žal s padcem Schneidenbach brez strahu še enkrat na 55 m, Galeitner že tretjič na svojih 53 m kot zadnji trije Florjančič na 52 m, Zajc Albin na 51 m z drsanjem in kot rep — Albin na 54 m — dobro.

Podrobni rezultati

so bili naslednji:

1. Bradl Josip 340.6, 2. Dellakarth Walter (oba Avstrija) 317.1, 3. Wiedemann Hans 315.5, 4. Schneidenbach Paul (oba Nemčija) 312.8, 5. Galleitner Emil (Avstrija) 301.3, 6. Palme Franc 298.7, 7 Florjančič Peter (oba Smk. Ljubljana) 275.8, 8. Novšak Albin, (Smk. Bohinj) 260.4, 9. Albin Jakopič (Dovje M.) 245.7, 10. Hedenik Tine (Ilirija) 236.8.

Po končanih tekmah je bilo izvedenih še mnogo skokov izven konkurence, med katerimi je spet žel salve odobravanja planiški junak Bradl, ki se je med ostalimi pognal tudi nad 69 metrov, vendar ga je pri tem zaradi prevelike daljave vrglo v sneg.

Pred odhodom vlaka je podpredsednik JZSS dr. Ciril Pavlin pred postajo pozdravil vse oficijelne zastopnike, nato pa so bili razdeljeni številni krasni pokali.

Današnja prireditev je bila po zanimanju občinstva gotovo ena največjih v sezoni, žal pa ni v celoti opravičila zanimanja, ki je vladalo zanjo. Povrh tega so bili med gledalci še zmerom takšni, ki so prišli prav za prav na smuške polete, pa so gledali nekaj lepih skokov tujih udeležencev in nekaj zelo slabih domačih. Bila je v resnici najlepša priložnost za primerjanje stila posameznih tekmovalcev, toda žal široke množice te smučarske discipline niso vzljubile toliko zato, temveč so bile baš za Planico vzgojene drugače. Tako je prišlo, da danes

niso bili zadovoljni vsi

in bo treba v bodoče te planiške tekme vsestransko točno opredeliti in bolje pripraviti, ker bi sicer trpeli škodo vsakokratni prireditelji in vsi ostali, ki se trudijo za razmah naše Planice. Sportna stran današnje prireditve ni bila v pravem razmerju z lepo in slovesno zunanjo sliko.

Velika skakalnica danes ni bila uporabna, pač pa jo bodo priredili v dveh dnevih, tako da se bodo tamkaj od torka dalje pod vodstvom graditelja inž. Bloudka začeli treningi v smučnih poletih. Za poskuse bodo tamkaj ostali nekaj dni vsi trije Avstrijci in oba Nemca, ki so se udeležili današnjih tekem.

Po nepotrebnem izgubljeni točki

Ljubljana je podlegla Hašku, ki ni bil baš dober — V ostalih tekmah so zmagali favoriti

Zopet zamujena prilika za našo Ljubljano. Prvi dve tekmi spomladanskega dela prvenstva je odigrala doma, a iz obeh je izvlekla komaj eno točko. To nas navdaja s precejšnjo skrbjo za nadaljnjo usodo belo-zelenih. Pribiti pa je treba le to, da je bila včeraj vsaj ena točka izgubljena prav po nepotrebnem ter bo našem ligašu še zelo manjkala. Samo dejstvu, da sta tudi oba njena sotrpina na koncu tabele izgubila obe točki, se mora Ljubljana zahvaliti, da je tudi po včerajšnjem porazu obranila svoje osmo mesto.

Hašk si je s tesno zmago nad Ljubljano utrdil svojo vodečo pozicijo ter ga tudi BSK še ni mogel doseči. Ima sicer enako število točk, toda Haškova goldiferenca je vendarle še nekoliko boljša.

Gradjanski nabira točke in si popravlja goldiferenco. Ni imel usmiljenja s svojim tovarišem iz Zagreba Concordio, kateri je nasul kar šest golov. »Purgerji« so ostali na tretjem mestu.

Svoj položaj si je popravil Hajduk ter potisnil Sarajevčane s četrtega na peto mesto.

Zelo je presenetila visoka zmaga Baska nad Jugoslavijo, in to tembolj, ker je Bask moral še prošlo nedeljo kloniti Hašku, ki pa ni na tej tekmi pokazala nič posebnega. S tem uspehom si je popravil število točk in tudi goldiferenco, ki pa je za spoznanje še negativna. Nagrajen pa je bil s šestim mestom ter je prepustil sedmo Jugoslaviji.

Od BSK smo pričakovali bolj prepričevalno zmago nad Jedinstvom. Zdi se, da se je Jedinstvo dokaj popravilo ter da bo še delalo preglavice Ljubljani in Concordiji.

Stanje je sedaj naslednje:

1. Hašk	11	9	1	1	28:10	19
2. BSK	11	9	1	1	38:15	19
3. Gradjanski	11	6	2	3	35:15	14
4. Hajduk	11	4	4	3	22:24	12
5. Slavija	11	4	2	5	14:17	10
6. Bask	11	4	1	6	21:22	9
7. Jugoslavija	11	3	2	6	12:15	8
8. Ljubljana	11	2	3	6	12:23	7
9. Jedinstvo	11	3	1	7	5:21	7
10. Concordia	11	2	1	8	15:40	5

Hašk : Ljubljana 1 : 0 (0 : 0)

Prvenstvene borbe v ligi imajo svojo draž, svojo neodoljivo privlačnost, kateri se ne more ničče zoperstaviti, če je količkaj vajen obiskovati nogometna igrišča. Zopet se je to pokazalo na današnji tekmi, kateri ni mogla niti prireditev v Planici niti slaba igra Ljubljane proti Concordiji odvzeti stalne publike Če smo zadnjič nekoliko optimistično cenili obisk s 3000 ljudi, lahko danes ugotovimo, da je bilo na tekmi 2500 ljudi skoro toliko kot zadnjič. Vreme, nekoliko hladno je bilo za igro idealno, teren gladek kot parket in ni bilo ovire, da ne bi moštvi pokazali, kaj umeta

Hašk: Žmara — Golac, Konstantinovič — Pajević, Gajer, Dukovič — Fink, Kacjan, Hitrec, Horvat, Kokič

Ljubljana: Pogačnik — Hassl, Žitnik — Slapar, Pupo, Boncelj — Janežič, Lah, Šercer, Tičar, Stane

Bila je igra prijetnejša živahnejša, boljša kot ona proti Concordiji Ni sicer Hašk tisto moštvo, ki je nekoč navduševal, tudi še ni Ljubljana zaigrala v svoji formi. Vsaj vsa Ljubljana ne. Toda bilo je v današnji igri za razred razlike napram oni s Concordio Nesrečno naključje je hotelo, da sta odšli obe točki v Zagreb dasi bi bil po poteku igre neodločen rezultat bolj pravičen Treba pa je takoj pribiti, da je zakrivil to reč Boncelj, ki ni znal krotiti svoje strasti in se je po nepotrebnem znesel nad nasprotnikom na način, ki mu je prinesel zasluženo izključitev Ta ugotovitev velja za krivdo v danem primeru in v dani situaciji Da moštvo ni zmagalo, za to pa je kriv tisti, ki je poslal v borbo napadalno vrsto v tem sestavu, napadalno vrsto, ki je, to se da z mirno vestjo povedati, kriva, da ni Hašk že po tradiciji tudi tokrat klonil na ljubljanskem igrišču

Vsa igra je bila pravzaprav bitka med Haškovim napadom in ljubljansko obrambo Ta situacija je nastajala in se obdržala edino po zaslugi povsem inertnega in nesposobnega napada, ki se res ne more pritoževati da ne bi bil dobil od svojega ozadja dovolj in uporabnih reči Toda sam iz svojega ni nič napravil, kar pa je od zadaj prejel, je sproti zapravil Leva stran napada — kakor da je ni bilo na igrišču V sredini počasni in neokretni Šercer, ki gotovo ni vodja niti povprečnega formata Lah, agilen, požrtvovalen, toda osamljen ni mogel doseti čudežev, tem manj, ker je bil dobro pokrit. Janežič, trmast in brez vsake iniciative je vrhu vsega stalno kvaril položaje s svojimi večnimi ofsidi V tem mu je s pridom sekundiral tudi Stane na levem krilu. Več kot pravično je, da takemu napadu ni uspelo zabiti nobenega gola, toda povsem na mestu ni tudi bilo, da bi bila obramba honorirana z rezultatom, ki ne bi bil prinesel Hašku druge pike V prvi vrsti je treba omeniti zelo dobro levo srednjo vrsto, v kateri res nisa bili vsi trije akterji enake kakovosti, toda so v celoti dali partijo, ki je bila enako zadovoljiva kot uspešna. Prevladoval je Pupo, nemara najboljši mož na terenu; imel je dober placement, bil je povsod, kjer ga je situacija zahtevala, dobro je pregledal igro in obupno pošiljal uporabne žoge napadu na vse strani; ni njegova krivda, če napad ni znal iz teh žog nič koristnega napraviti. Defenzivno je zadovoljil Boncelj, v podajanju pa je zadel komaj vsako tretjo stvar. Slapar je nekoliko zaostajal, toda bil je tudi koristen v obe smeri Obramba je delala skoro brezhibno, Pogačnik je držal vse, kar je mogel, le enkrat ga je zapeljalo, da je stekel i prehitro i prepozno iz gola; ta napaka je stala eno piko Luce se je izdelal v rezolutnega branilca, Hassl operira hladnokrvno in s svojim velikim izkustvom.

Proti tako sestavljenemu in razpoloženemu belo-zelenemu moštvu je nastopil Hašk s svojo davno preizkušeno mašinerijo. Sicer so se dolgo pretvarjali kratki pasovi v polvisoke kombinacije, s čimer je Hašk nasedel ljubljanski taktiki, toda bil je superioren tudi v tem stilu igre, kajti razpolagal je z boljšimi igralci z glavo Podobno kot v belo-zelenem moštvu je bilo tudi v Hašku ozadje boljše od napada Le s to razliko da je tak napad pri vsej svoji šibkosti znal pritegniti situacijo nase, obdržati žogo v nasprotnikovem polju in razbremeniti svojo obrambo Da ni bil Haškov napad kaj prida nevaren, je glavna krivda v Hitrečevi šibkosti: mož je odločno iz forme. Pravtako iz forme mora biti Kacjan, ki je tokrat prvič nastopil v Ljubljani. Niti v poliu ni bil bog ve kaj uporaben, niti ni bil pred golom zaradi svoje neokretnosti preveč nevaren Horvat je bil pravzaprav edina gonilna sila med to petorico, kaiti krili, povprečna igralca, nista bila moža, ki bi jima bilo poveriti velike naloge Mnogo boljša je bila krilska vrsta, v kateri sicer Gajer ni bil igrač svojih nekdanjih kakovosti, pa je le zalegel za dobrega srednjega krilca. Boljši je bil vsekakor Dukovič na levem halfu, dočim se Pejačević ni posebno odražal: tudi ni imel sprijo svojega nasprotnika pretežavnega dela. Kakor zid pa je bila ožja obramba z neprehodnima branilcema in z visokim Žmaro, ki prav za prav ni imel posebnega posla. V celoti torej Hašk ni napravil vtisa, da bi bil moštvo, ki upravičeno terja zase prvo mesto na tablici.

Igra je bila živa in polna temperamenta, zelo borbena in v svojem dobrem delu tudi vzorno fair. Le v drugi polovici drugega polčasa, ko je še vedno bilo 0:0, so začeli nekaterim igralcem popuščati živci. Prišlo je parkrat po vrsti do robatih zadev in ob eni taki priliki je moral Boncelj zaradi tvorne reakcije na Kacjanov foul zapustiti igrišče. Psihološka posledica te izključitve je bila trenotna zmeda v belo-zelenem moštvu, pa tudi se je osladnev že tako slabega napada — ker je šel Šercer na Bonclijevo mesto — takoj poznala. Tako je mogel Fink, ki je medtem prešel na levo krilo, nek uporaben pas podajšati in se prebiti mimo Slaparja ter plasirati mimo Pogačnika, ki je ali prepozno ali prehitro zapustil svoje svetišče, v prazno. Ene pike si napad ni znal pridobiti, druga je šla po vodi kot posledica Bonclijeve izključitve in Pogačnikove pogreške.

Že od začetka se igra giblje v Lj. polovici in že v 1. min. ima H. strel s kota. Igra je polvisoka in okoli 10. min. je Lj. v ponovnih napadih. Prav v tej min. se stvori lepa šansa za Lj. Janežičev center prestriže Tičar neprecizno z glavo in žoga gre čez, mesto pod prečko Prvo res lepo kombinacijo izvede Hašk v 13. min. Žoga roma preko polja z noge na nogo in končno Kokič ustreli preko v aut. Borba je vse bolj živa, vse bolj napeta. Haškovci pritiskajo, ali samo do kazenske črte ali v — kot. V 35. in 36. min. se igra v kaz. prostoru H. zelo je vroče tam, toda nobena žoga ne najde poti v mrežo. Takoj zatem je H. v fronti, Hitrec idealno preigra Kacjana na čisto, toda ta pošlje pod oblake: edina Haškova šansa v tem polčasu! Potem riskira Hitrec strel preko in žoga se nabode na bodečo žico, da jo morajo zamenjati. Vsa naprezanja ostanejo brez haska.

Po odmoru ostane ista slika: H. kombinira. Lj. prodira na momente. V 44. min. strelja Pupo z 18 m, toda Janežič je v ofsidu V 13. min. zopet Hitrec preigra Kacjana na čisto z istim efektom kot v prvem polčasu. Po preteku četrt ure se začenjajo robatosti, ki se potem vlečejo skozi igro do konca. V 26. min. krasen Šercerjev prodor, toda Konstantinovič tvega rajši strel s kota kot gol. V 29. min. končno Bonclijeva robatost nad Kacjanom in sodnik mu pokaže pot v garderobo. Medtem uprizori napad Lj. divjo akcijo po igrišču, ki konča v kotu, pa v 32. min. Finkov pobeg s krila in Pogačnik ne ve, kaj bi; naposled se odloči za start, ki se mu Fink izogne in žoga se trklja v prazen gol. Bitka je nesrečno odločena! Še je nekaj prask do konca, toda uspeha ne prinesejo.

Sodil je g Bertoglio iz Torina. Kot inozemec je imel avtoriteto, znal si je pa pridobiti simpatije s svojim šaljivim načinom sojenja. Bil je objektiven in korekten vodja tekme, le prepedanten, ker je piskal vsako malenkost in s tem nenehoma sekal igro.

Bask : Jugoslavija 4:0 (1:0)

Beograd, 13. marca.

Ker se beograjski klubi niso mogli sporazumeti, da bi se današnji prvenstveni tekmi vršili v skupni prireditvi, se je moralo beograjsko sportno občinstvo razdeliti na dva dela. Zaradi tega niti ena, niti druga tekma ni bila dobro obiskana. Na tekmi med Baskom in Jugoslavijo je bilo komaj 1000 gledalcev.

Igra je bila začetkoma izenačena. Bolj se je znašel Bask, ki je v 8. min. prišel po Tomaševiču v vodstvo. Bask je bil boljši nasprotnik. Jugoslavija je igrala slabo in raztrgano.

Bask je v drugem polčasu zabil še tri gole od katerih je bil Tomaševičev gol v 30. min najbolj efekten.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Veseli karnevalski film
Trije neumni dnevi

BSK : Jedinstvo 2:0 (1:0)

Tekmi je prisostvovalo samo 1500 gledalcev, ki pa tudi niso prišli na svoj račun. Tekma je bila sicer fair, toda dokaj nezanimiva. Jedinstvo se je od vsega početka potrudilo, da bi tekma ostala vsaj brez golov, torej neodločena, kar mu pa ni uspelo, ker je Moša po lepi kombinaciji s Podhraškim in Božovičem spravil svoje moštvo v vodstvo.

V drugem polčasu je Jedinstvo držalo odprto igro, da bi izenačilo, toda rezultat je bila samo ta, da je Moša zabil še en gol in postavil končni rezultat. BSK je igral dobro, zlasti Moša.

Gradjanski : Concordia 6:1 (5:1)

Zagreb, 13. marca.

Visok poraz Concordie je zakrivil predvsem slabi vratar Hogmic. Goli so padali takole: V 4. min. scorta Lešnik, toda že v 11. min. izenači Concordia po Bedi. Gradjanski nadaljuje zelo energično. V 14. min plasira strel Antolkovič in že je 2:1. Isti igralec je tudi zabil tretji gol. in sicer v 18. min. V 25. min. je bil uspešen Kokotovič, v 31. min. pa je Lešnik komodno povišal na 5:1.

V 15. min. je Lešnik iz čiste of side pozicije zabil v mrežo, a sodnik g. Maccoratti iz Ljubljane je proti vsakemu pričakovanju priznal ta gol, ki je pomenil končni rezultat.

Hajduk : Slavija 3:1 (2:1)

Split, 13. marca

Pri močnem vetru je Hajduk v svoji običajni postavi pred 2000 gledalci nastopil proti sarajevski Slaviji. Hajduk je bil v nadmoči ter je v prvem polčasu stalno igral pred golom Slavije. Kljub temu pa je prišel Hajduk v vodstvo šele v 35. min. po Bakotiču. Slavija se je omejila skoraj samo na obrambo. Drugi gol je dal po kombinaciji z Alujevičem Kragić. Slavija se sedaj nekoliko znajde ter ji uspe, da iz kornerja po Kalemberju zabije edini gol.

V drugem polčasu je v 35. min. postavil Mujadžić na 3:1. Slavijaš Marjanović je bil v 25. min. drugega polčasa izključen.

Podsavezno prvenstvo

Dva presenetljiva rezultata — Tekme so bile zanimive

V podsaveznem prvenstvu je včeraj nastopila samo ljubljanska skupina. Tekme so nam prinesle dva presenetljiva rezultata: Svoboda, ki je na petem mestu, je porazila vodeči Hermes, »repek« na tablici Slovan pa je nadvladal drugoplasirano moštvo Kranja. Le tekma med Jadranom in Marsom je z zmago prvega dala rezultat, ki se je kolikor toliko pričakoval. V naslednjem poročila:

Slovan : Kranj 1 : 0 (0 : 0)

Ničče ne bi bil pričakoval, pa se je le zgodilo: kandidat za izpad iz prvega razreda, Slovan, je tesno premagal kandidata za prvo mesto in finalista v podsaveznem prvenstvu, samozavestno moštvo iz gorenjske metropole. Gotovo se Slovanovci tega uspeha dobro veselijo, saj jim je prinesel priključek k Marsu in bodo sedaj imeli priliko, da v odločilni bitki s Poljanci odločijo vprašanje nadaljnjega obstanka v prvem razredu. Toda uspeh ni bil dosežen v veliki bitki.

Igra ni bila niti od daleč prvorazredna. Predvsem je bil Kranj tisto moštvo, ki je docela zatajilo. Jesenj je bilo to moštvo čisto druga klasa in si je zasluženo priborilo vodilno pozicijo v ljubljanski skupini. Sedaj ni ostala niti senca nekdanje glorije. Obramba je igrala pod vsako kritiko, toda tudi ostale linije niso bile boljše. Unterreiter, ki je nekdaj držal vse moštvo pokoncu, je izven forme. Begal je po igrišču in glasno dajal navodila za igro — drugim, sam pa je bil bolj v napoto kot v korist. Imel je dve izredni priliki, ko se je nahajal na par metrov pred golom, toda obe sta minili brez haska. V srečanju s Slovanom Kranj zmage ni zaslužil.

Sicer tudi Slovan ni delal čudežev. Le veliko borbenost in skrajno požrtvovalnost je moštvo stavilo na tehtnico. In ti dve lastnosti sta zadostovali za pridobitev dveh točk, ki bosta nemara vplivali na nadaljnjo usodo moštva. Po poteku igre tesni zmagi ni oporekati, toda nič bi ne bilo čudnega, če bi bil rezultat obrnjen. Mnogo je pripomogel k uspehu Babič v golu, ki je šele nedavno pristopil v Slovanove vrste.

Do odmora so ostala obojestranska prizadevanja brez uspeha. V drugem delu igre so Slovanovci prišli do dveh enajstk, prvo je Kobal poslal vratarju v roke, drugo je Pavlič bolj spretno pretvoril. S tem je bila tekma odločena.

Sodil je dobro g. Kušar.

Jadran : Mars 2 : 1 (1 : 0)

Moštvo s Poljan je imelo priliko videti, kako jih je Slovan z zmago v predtekmi dosegel. Zato je vložilo v bitko s Trnovčani mnogo truda in se borilo ostro, mnogokrat preko dovoljene mere. Toda znanja ni bilo dovolj in tako so morali kloniti, dasi tesno, toda zasluženo.

Kljub vsemu bi bilo morda ostalo še pri neodločenem rezultatu, ali Marsovci so imeli poleg drugih nedostatkov v moštvu po vrhu še izrazito slabega in nezanesljivega vratarja. Obe žogi, ki sta šli v mrežo, sta bili ubranljivi. Sicer se je obramba odlikovala po robatosti, v kateri je prednjačil zlasti Klingenstein, ki se ima zahvaliti edino sodnikovi prizanesljivosti, da je ostal do kraja na terenu. V ostalih delih moštva ni nihče igral posebne vloge. Napad je operiral v glavnem s prodori.

Trnovčani so bili brez dvoma boljše moštvo na terenu. Dobri so bili vratar v obr., Marolt v krilih in mali Fajon v napadu, ki zelo spretno deli žoge in je dober tehničar.

Sredi polčasa so Trnovčani prišli v vodstvo iz prostega strela, ki ga je Januš uporabno poslal pred gol, Oven pa iz neposred ne bližine zaokrenil v mrežo. Po odmoru so prišli v vodstvo 2:0 po individualni Fajonovi akciji, ki jo je sam tudi zaključil. Imeli so celo priliko za 3:0, toda Januš je enajstko nespretno streljal v vratarja. Kmalu nato je nastala iz Maroltove roke enajstka za Marsa, ki jo je Klingenstein neubranljivo poslal v mrežo, in tako je nastal rezultat 2:1.

Sodil je nekoliko prizanesljivo, sicer pa dobro g. Dorčec.

Svoboda : Hermes 2 : 1 (1 : 1)

Kluba sta si za svojo poslednjo prvenstveno tekmo izbrala okvir ligaške tekme Ljubljana—Hašk in odigrala svojo zadevo v obliki predtekme.

Od kraja so Svobodaši krepko pritisnili in se niso nič ozirali na Hermesovo prvo mesto v tablici. Iz prostega strela je prinesel Sinkule svojemu moštvu vodstvo, isti igralec pa je kmalu nato zastreljal enajstko, priliko, da bi prvaka skupine potisnil na 0:2. Brodnik je medtem utegnil Svobodin naskok izravnati in tako sta šli moštvi v polčas z 1:1.

Izravnana igra je trajala tudi v začetku drugega polčasa. Še eno enajstko dobijo Svobodaši, tokrat jo Baggia strelja Rožiču v roke in zopet je minila lepa prilika. Obe moštvi igrata na zmago. Sredi polčasa imajo Svobodaši izredno lepo priliko. Zajc je odločen in potisne v prazen cilj, 2:1 za Svobodo. Odslej Svobodaši bolj branijo, hočejo držati dosežen rezultat. Košmerlj in Rihtar sta že prej parkrat vehementno trčila, pri čemer je Rihtar vedno kvišku potegnil, ob zadnji priliki postavi sodnik Košmerlja na hladno. Koncem igre je Svoboda gospodar na terenu, toda rezultata ne utegne povišati.

Sodil je g. Doberlet objektivno, toda s precej pogreškami v presoji ofsidov.

Ostale nogometne tekme

CELJE: Atletiki : Hrastnik 4:3 (2:1). Prijateljska. Atletiki komb. : mladina Celja 4:1 (2:1).

PRAGA: Viktorija Žižkov : Slavija 3:1 (!), Sparta : Kladno 2:0, Viktorija Plzen : Pardubice 1:1, Židenice : Plzen 2:0, Prostejov : Sleska Ostrova 3:2, Nachod : Bratislava 3:1.

RIM: Milano : Triestina 0:0 (že deseta tekma po vrsti, v kateri Triestina ni bila poražena), Atalanta : Liguria 2:0, Fiorentina : Luchese 0:0, Livorno : Lazio 1:0, Genova : Napoli 2:0, Bologna : Torino 2:0, Juventus : Ambrosiana 2:1, Roma : Bari 3:2.

BUDIMPEŠTA: Hungaria : Budafok 1:0, Nemzeti : Kispest 2:1, Szürketaxi : Szeged 2:0, Ujpest : Törekvés 5:2, Elektromos : Phöbus 2:1, Györ : Ferencváros 1:0 (!)

CURIH: Švica : Poljska 3:1.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 13. marca

Nedelja, vremensko prav nič prijazna in prijetna, je ostala brez razburljivih dogodkov. Planica je pr vabila precej Ljubljančanov, mesto pa je ostalo čez dan precej puščobno zaradi neprijetnega, hladnega vetra Dopoldne se je ponujal sneg, popoldne se je izmed oblakov posililo sonce.

Bilo je nekaj zborovanj in drugih prireditev, o katerih poročamo posebej. Zelo lepo je uspela v soboto zvečer predstava »Prodane neveste«. Opera je bila polna. Drag ma gostoma Poldetu Kovaču in Josipu Križaju, ki sta spet enkrat dala svoje najboljše v vlogah Vaška in Kecala, je izvrstno razpoloženo občinstvo topło izražalo simpatije in pohvalo. Bila je to res najlepša in najdostojnejša počastitev ž'vljenjskega jubileja obeh pevcev, ki sta še polna zdravih življenjskih in pevskih sil.

Med zabave in plesa željnimi je bilo spet to soboto na Taboru živahno. Nič čudnega, saj je bil valčkov večer. Namen valčkovega večera, ki ga priredi vsako leto Sokol I., je obujati v spomin stare plese, ki niso več »v mod«, in pripravljati obenem ljubiteljem teh plesov prijetno zabavo. Tudi letos so prišli vsi v polni meri na svoj račun. Vrtelo se je staro in mlado, da je bilo kaj. Sami vesel obrazi, a zakaj tudi ne, saj so »nemoderni« plesi še bolj poskočni kakor »moderni«. Bil je res prijeten večer.

Reševalna postaja je tudi to nedeljo imela mir, polic ja takisto.

Na Šmarni gori je gorelo

Solnčno vreme, ki je v popoldanskih urah nazadnje le pregnalo čemerno meglo, je tudi danes zvabilo množice Ljubljančanov, da so poromali v okolico. Zlasti mnogo izletnikov je krenilo proti Št Vidu in Šmarni gori, a ko so se vračali, so doživeli precej vznemirljivo presenečenje. S pobočja Grmade so se sredi popoldneva začele valiti proti grebenu ogromne množine dima.

Kakor so kazala vsa znamenja, je moral kak nepreviden izletnik mimogrede odvreči gorečo vžigalico ali ogorek cigarete v presušeno ruševje in tako povzročil nevarnost, da ves breg zajame požar. Nevarnost je bila toliko resnejša, ker je ves popoldan pihal oster veter, ki je raznašal ognjeno seme, da je imel ogenj kmalu več žarišč.

Malo po 17. je bil o ognju obveščen mestni gasilski urad, a ljubljanski gasilci se niso mogli odločiti za intervencijo, ker bi bil dostop z motornim orodjem pač nemogoč, in so tako prepustili skrb za preprečenje požara četam iz vasi pod Šmarno goro. Kakor nam poročajo zvečer, je nevarnost, da zagori hrib minila.

Šmarna gora in Grmada sta skoraj vsako leto obiskovani od podobnih nezgod, zmerom po krivdi turistov, ki lahkomiselno odmetujejo goreče vžigalice in ogorke. Na srečo škoda najbrže ne bo velika a zavoljo nevarnosti, s katero je združen vsak ogenjček sredi gozda, moramo izletnikom vendarle nujno priporočati malo več previdnosti.

Lep koncertni nastop ljubljanskih zavodov

Koncertni nastop naših učiteljskih in srednjih šol v operi je pokazal kakšno bogastvo in kako velik smisel za pesem se krije v slovenskem človeku, saj so nekatere točke sporeda res močno presenetile. Že kmalu po desetih dopoldne je bila pred blagajno v operi prava borba za vstopnice in ob pol enajsti uri je bila opera polno zasedena, tudi od odraslih, ne samo od mladine Uvedena je bila majhna novost: vsak obiskovalec je dobil pri blagajni spored in med izvajanjem koncerta so bili sedeži toliko razsvetljeni, da je bilo lahko brati besedilo in je vsakdo lažje spremljal posamezne točke. To se drugod že praktcira, pri nas je bil danes prvi poizkus, ki se bo morda ustalil.

Pod skrbnim vodstvom profes Repovša so zapeli mešani zbor drž. učiteljske šole ter prvošolke ženske realne gimnazije. Obojni so bili deležni burnega ploskanja. Mladinski zbor uršulinske gimnazije je pod vodstvom matere Egidije Mencinove toplo zapel zlasti pesem »Moja pomlad«. Presenetil je zlasti mladinski zbor I. drž. realne gimnazije, ki ga je vodil g. Pavle Rančigaj; zbor je bil za Cigansko pesem deležen dolgotrajnega ploskanja. Pod vodstvom Luke Kramolca je ubrano zapel dve pesmi mešani zbor drž. klasične gimnazije. Odlično je uspel tudi godalni orkester drž. učiteljske šole.

Po odmoru so lepo zapeli še dekliški zbor višje gospodinjske šole dr. Kreka pod vodstvom s Vide Mencinove, dekliški zbor mestne ženske realne gimnazije s prof A. Dolinarjem ter dekliški zbor II. drž. realne gimnazije s prof. Ljudmilo Vedralovo. Močno je zajela zlasti zadnja točka sporeda ki jo je izvajal moški zbor III. drž. realne gimnazije.

Prijatelji naše pravne fakultete

V sodni palači je zborovalo Društvo prijateljev juridične fakultete. Zbralo se je lepo število ljubljanskih pravnikov in več profesorjev univerze.

Kakor je poudaril tajnik, kasacijski sodnik dr. Avgust Munda, univerza nikakor še ne izčrpa delovnih nalog s tem, da posreduje znanost študirajoči mladini, ona je tudi žarišče znanosti in pravna fakulteta je tista narodna delavnica, v kateri se pravo tudi oblikuje in razvija. Iz tega vira črpa svoj delež tudi zakonodaja. Zbornik, ki ga fakulteta že nekaj let izdaja, je posrednik pravnega znanstvenega delovanja na naši univerzi. Ker fakulteta sama nima sredstev, da bi ga z lastnimi močmi vzdrževala, si je Društvo prijateljev juridične fakultete nadelo nalogo, da jo predvsem v tem njenem stremljenju gmotno podpre z viri, ki jih v ta namen zbira predvsem med pravniškim stanom. V tem je društvo prijateljev nosilec in izpolnjevalec kulturne naloge, ker s podpiranjem izdaje zbornika vzgaja in ohranja v naši javnosti, posebno med pravniškim stanom, čut odgovornosti za razvoj pravne znanosti v žarišču na naši univerzi, obenem pa njen razvoj posreduje preko zbornika vsej naši javnosti in tujemu znanstvenemu svetu.

Sedaj šteje društvo 351 članov, ki so vsi iz stanu pravnikov, največ odvetnikov. Na žalost se število članstva iz leta v leto bolj taja. Padec sicer ni tolik, da bi mogel vzbujati že strah, vendar pomeni izguba vsakega posameznega člana tudi znižanje denarnih virov za vzdrževanje zbornika, ki je nedvomno velikega znanstvenega in kulturnega pomena. Kljub vsemu se je društvo po blagajniškem poročilu, ki ga je podal univ. prof. dr. Rudolf Sajovic, odločilo, da bo zvišalo podporni delež pravni fakulteti za letošnjo izdajo zbornika, ki bo izšel v povečani, bogatejši obliki.

Po revizorskem poročilu, ki ga je podal univ prof. dr. Boris Furlan je bila dosedanjemu odboru soglasno izglasovana razrešnica, na predlog podpredsednika dr. Žirovnika pa so se zborovalci oddolžili spominu umrlih članov. Izvoljen je bil ves stari odbor pod predsedstvom predsednika apelacijskega sodišča dr. Vladimirja Gohe.

Odborniki so sami ugledni pravniki, ne le z Ljubljane, temveč iz vseh večjih krajev Slovenije.

Šoferji se borijo za svoje pravice

Pri Levu je bil 16. občni zbor Zveze šoferjev. Predsednik Plantan se je toplo spomnil pokojnega tovariša Ramšaka, nato je poročal tajnik Rudolf Malahovsky. Uspeni letošnjega dela nič veliki, a dosegło se je vsaj toliko, da se potrebnim tovarišem lahko nudi pomoč. Borba za ukinitev šoferske šole se bo morala z vso vztrajnostjo nadaljevati. Stavil je ponovno predlog, da se ustanovi dom za onemogle šoferje. Število članov je naraslo na 112. Precej je doseženo za izobrazbo šoferjev s tečaji o Dieselovih motorjih. Prvi tečaj je obiskovalo 80 članov, drugega 32.

Mestno načelstvo še ni odgovorilo na ponovno intervencijo da bi se uvedel red med pešci in kolesarji. Društvo je novembra ponovno naprosilo ministra Kreku, da se čim prej reši spomenica, ki so jo že leta 1936. izročili notranjemu ministru. Savezu šoferjev je pa poslalo ob priliki savezne skupščine več predlogov, v katerih priporoča: da se izposluje za savez pokroviteljstvo dvora, da se savezna skupščina zanima za zavarovanje šoferjev pri pokojninskem zavodu, da savez na vsak način skuša doseči, da bodo šoferji spadali pod ministrstvo prometa ter da se jim priznajo ugodnosti na železnicah, kakor jih ima prometno osobje. Izhajal naj bi enoten strokovni časopis za vse šoferje v državi. Odpravijo naj se vse takse na šoferske legitimacije. Ministrstvo naj končno reši spomenico, izročeno ministrstvu Korošcu in Kreku. Ukinejo naj se šoferske šole, priizna naj se šoferska obrt. Ministrstvo prosvete naj uvede v šole prometni pouk o cestnopolicijskem redu v kinu naj se uvedejo poučni filmi o nesrečah vzrokih in posledicah. O vsem naj se predava tudi v radiu.

Za predsednika je bil izvoljen g. Rudolf Plantan, podpredsednik je Prašnikar, tajnik Malahovsky, blagajnik Cerar, nadzornika pa Demšar, Mozetič in Miheve. Mariborski delegat je omenil, da šoferji v socialni zakonodaji še vedno ne pomenijo ničesar nimajo enotno urejenih mezd ne delovnega časa. Dobiti morajo čim prej svoj šoferski zakon, v katerem bodo končno rešene vse njihove težave in ki jim bo nudil tudi socialno zaščito s starostnim zavarovanjem vred.

Na plesnem turnirju so zmagali Zagrebčani

Mednarodni plesni večer, ki ga je pod spretnim vodstvom našega plesnega mojstra g. Adolfa Jenka priredil ljubljanski Plesno sportni klub, ni prinesel posebnih iznenadenj, čeprav je bil to eden izmed najlepših plesnih večerov, kar smo jih doslej doživeli. Čim se je namreč vedelo, da bo med tekmovalci nastopil tudi lanski prvak Jugoslavije, Zagrebčan Becič z gdč. Weiserjevo, je bilo precej jasno, da bo ostal zmagovalec tudi na letošnjem turnirju. Iznenadenje smo lahko pričakovali prav za prav samo od češkoslovaškega para Novak—Mackova, ki je bil res senzacija zase in ki je bil deležen tako viharnih aplavzov, kakršni niti na večjih političnih prireditvah niso običajni.

Ker so zaradi dogodkov zadnjih dni Nemci odpovedali sodelovanje, so tekmovale samo Avstrija, Češkoslovaška in Jugoslavija, slednja s posebno velikim številom parov. V C skupini najmlajših so se plasirali po vrstnem redu pari Kovač—Zorinčeva, Poljšak—Mauserjeva in Eržen—Fuchsova (vsi člani PSK Ljubljana) V B skupini mlajših, v plesu že dosti bolj izvežbanih, so se po vrstnem redu uvrstili pari Muc—Sedejeva Melanija, Modrijan—Nagličeva (oba PSK, Ljubljana) in Weiss—Lit von Rustnova (APK, Zagreb) Niti tekmovanje v tej skupini ni prineslo posebnih iznenadenj, vsekako pa je pokazal res odlično uvežbanost par, ki je dobil prvo nagrado ter nato tekmoval in dosegel tretje mesto tudi v naslednji A skupini. V tej je zmagal zagrebški par Mirosavljević—Kastnerjeva, sledila sta mu ljubljanska para Seunig—Stradnerjeva in Muc—Sedejeva. Posebno pozornost je zbudil zagrebški par, ki nam je znan že s prejšnjih turnirjev in ki je bil tudi včeraj res odlično razpoložen.

Zaradi nenavadno ostre borbe je prišlo do tekmovanja mojstrskih parov šele po polnoči. Prvo mesto in naslov prvaka Jugoslavije za 1938 in turnirskega prvaka sta si priborila Zagrebčana Becič—Weiserjeva, ki sta si že po prvih korakih osvojila vse gledalce. Prvemu zmagovalnemu paru je sledil češkoslovaški par, prvak Novak in Mackova, ki sta prvemu po uvežbanosti in eleganci čisto sledila in dosegla skoraj enak točkovni uspeh. Prvi in drugi zmagovalni par sta poleg spominskih plaket dobila tudi lovorova venca s primernimi napisi. Za tema dvema paroma so se uvrstili pari Maier—Kindlerjeva (Weiss—Grün Graz), Mirosavljević—Kastnerjeva (APK, Zagreb) in Böbel—Winterjeva (Weiss-Grün Graz).

Prvaki posameznih skupin so prejeli spominske plakete, delo arhitekta g. inž. Hermana Husa, bili pa so seveda prav vsi deležni iskrenega priznanja izbrane publike, ki je prvi tako veliki mednarodni plesni turnir v Ljubljani obiskala res v častnem številu.

Pred vrhovnim razsodiščem, v katerem so bili predsednik PSK g. inž. Herman Hus, predsednik APK g. dr. Duré, plesni učitelj g. Černe in zastopnik tiska, so najboljši avstrijski, češkoslovaški in jugoslovenski par odplesali svoj častni ples, ki je bil deležen viharnega priznanja, gg Maier in Novak pa sta dobila za svoja kluba tudi spominski plaketi ljubljanskega PSK. Največjih simpatij sta bila vsekako deležna Čeha, ki sta nam zaplesala kot častni ples svojo narodno polko, prav tako pa tudi Avstrijca, ki sta nas že pozdravila s hitlerjevskim pozdravom. Točkovni razsodniki gg. Trošt, Košiček, Kante in Jelošnik so svoje delo opravili res objektivno in jim velja priznanje, kakor g. Jenku, ki je za petnajstletnico svoje plesne šole dobil od PSK lep spominski pokal.

»Kdo izmed vas ve povedati, koliko je 288 deljeno s šestimi?«

Čez drn in strn

DVE RAZLAGI

Tako je na primer pod starim medenskim klancem začelo pokati betonsko cestišče. Našteli smo pet večjih razpok Zakaj poka beton, so mnenja deljena Nekateri trde, da se seseda teren, drugi pa, da se gibljejo zemeljske plasti. (»Slovenski narod«, 7. III.)

Dvoje razlag, ki najbrž obe zadeneta v živo. Kadar se namreč seseda teren, se pogostokrat gibljejo zemeljske plasti in narobe.

KRIMINALNA UGANKA

Po šestih letih so pojasnili neki umor orožniki v Veljač. pri Vojnem Križu. Leta 1932 je vlak raztrgal trupło 17letnega fanta, za katerega pa so takoj sumili, da bi se sam vrgel pod vlak. (»Slovenski dom«, 10. III.)

Ni čuda, da je morala ta smrt tako dolgo čakati pojasnitve Orožniki so pač zelo napak ravnali, da so fanta kar na lepem osumili samomora. V takšnih rečeh je pač zmerom dobro vsaj malo dvoma.

SKOPUHOVA SMRT

Franjo Kos je imel veliko zemlje, vendar so ga daleč naokoli poznali bolj kot nepoboljšljivega stiskača. Mož je imel mnogo denarja skritega v skrinjah in v deblu starega hrasta. Časopisje je o njem poročalo pred mesecem, ko ga je sin okradel in mu izpraznil dve skrinji Zaradi tega je Kos nosil ključe vseh prostorov, kjer je imel denar, vedno s seboj In prav to je bil tudi vzrok njegove smrti. Neko sobo je tako zaklenil, da ni mogel iz ključavnice več potegniti ključa. V jezi je silovito potegnil, toda ključ se mu je izmuznil iz roke in Kos je telebnil po stopnicah Razbil si je glavo in umrl (»Slovenski dom«, 10. III.)

Žalostna smrt zares, trikrat bolj žalostna od življenja samega. Le zakaj tisti »vendar« v prvem stavku? Človeku, ki ima mnogo zemlje, pač ni težko biti stiskač. Brez primere težje je biti stisnjen tistemu, ki je brez vsega

PERSONALIJE

Osem gospodov se je predstavilo g sodniku-poedincu Joži Kokalju. Bili so: Artur Šturm, rojen 10 decembra 1894 v Splitu, upokojeni kapetan, sicer urednik »Zbora«, drugi Šimnovec Rudolf, rojen 24 aprila 1897 v Ljubljani, krščen v trnovski cerkvi, zasebni uradnik, Viktor Nagy, rojen 31 januarja 1911 v Ljubljani, samski, akademik, potomec slavne rodbine Načev, Šraj Lojze, rojen 6. aprila 1904 v Metuljah, v vasi, ki je znamenita na Blokah, ko pravijo, da je tam stal nekdanji slavni Metullum, sicer mehanik v Mostah pri Ljubljani, France Zupančič, rojen 9. decembra 1890 v znamenitih Ricmanjih pri Trstu, kjer so se nekdaj pred vojno uprli vaščani proti takratnemu tržaškemu škofu dr. Naglu in kjer je vaščane pokopaval župan Berdon in jih tudi zvezoval v zakonski jarem... (»Slovenski dom«, 11. III.)

NEKROLOG

Čim bolj se je bližala usodna sedemnajsta ura, tem bolj je naraščala napetost po vsej Avstriji Lahko se reče, da se je avstrijska vlada obupno obračala na vse strani za pojasnila, da bi zvedela, kako bodo druge države pristale na sklepe, ki se pripravljajo. Medtem pa se je vlada pripravljala tudi sama na odpor s sredstvi, ki so kmalu morala pokazati, kako brezupen je njen položaj. Po Parizu razširjenih vesteh se je Chamberlain zelo ostro izrazil proti von Ribbentropu zaradi nemškega postopanja z Avstrijo. Jasno mu je dal vedeti, da Anglija ni desinteresirana na dogodkih v Avstriji in srednji Evropi Toda pri teh besedah se je angleška jeza najbrž tudi ustavila. Odtod naprej je Nemčija lahko postopala v ostrejšem in širšem smislu, ki ga je angleška neodločnost dovoljevala Nemčiji v tolikšni meri, da je na razvoj dogodkov po 17. uri morala najbrž pristati tudi Italija .. Nadaljevati se je morala v zadnji uri od 18.30 do 19.30 ena najhujših diplomatskih borb. Začela se je borba za kanclersko mesto... Položaj v vsaki minuti je moral biti dragocen. (»Slovenec«, 12. III.)

Človek pač rad verjame, da se zdi nekomu, ki pravkar odstopa kot kancelar, borba za kancelarsko mesto ena najhujših diplomatskih borb In poslednje minute njegovega režima so mu pač lahko najdragocenejše minute na svetu.

MOSKOVSKI PROCES

Glede Maksima pa ne more — je izjavil Jagoda — dati natančnejših podatkov na javni seji, ampak na tajni... Predsednik Ulrich je nato odredil tajno sejo ... Ko je bila tajna seja zaključena, je izšlo kratko poročilo sodišča, v katerem je rečeno, da so na tej seji Jagoda, Rakovski Grinko, Rosenholz in Krestinski priznali svoje zveze s tujimi velesilami . Na tajni seji so obtoženci tudi povedali imena agentov dotičnih velesil... Na jutrišnji seji bodo prišli zopet do besede obtoženci in njihovi zagovorniki. (»Slovenec«, 11. III.)

Javna seja, tajna seja, današnja seja, jutrišnja seja. Človek bi lahko to posrečeno terminologijo izpopolnil pa bi sodno razpravo imenoval sejo širšega odbora, sejo senata za določitev sodbe, sejo sodnega odseka, a justifikacijo, brez katere si moskovskega procesa ne moremo predstavljati, konferenco med zastopniki opozicije in člani eksekutive.

—kra—

Zbor Hubadove pevske župe

Ljubljana, 13. marca

V Hubadovi dvorani Glasbene Matice so se dopoldne zbrali zastopniki pevskih društev z vsega področja Hubadove župe Jugoslovenske pevske zveze. Zborovanje je otvoril predsednik odvetnik dr. Švigelj in na njegovo pobudo je šlo delo hitro od rok, da so lahko udeleženci s popoldanskim vlakom pohiteli v Trbovlje k poslovilnemu koncertu Oskarja Molla. Z odobravanjem je bila sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravna brzojavka prosvetnemu ministru, nato pa se je predsednik toplo zahvalil banski upravi in mestni občini za podporo ter Glasbeni Matici, ki župi gostoljubno nudi streho. Med zborovalci je pozdravil tudi zastopnika bratske Ipavčeve župe in Jugoslovenske pevske zveze Mordeja iz Maribora.

O delu, ki ga je župa opravila v preteklem poslovnem letu, je podrobno poročal tajnik Gerčar. Župi sta se nanovo pridružila Lipa v Jaršah in Pravoslavno pevsko društvo v Ljubljani, da šteje zdaj 35 društev. Župa je založila 500 izvodov skladb Petra Jeraba za moške in mešane zbore, ki zaslužijo, da bi društva marljivo segala po njih. Dne 12. junija bo pred Glasbeno Matico odkrita deveta herma, spomenik najplodovitejšega zborovskega skladatelja Emila Adamiča. Pri tej priliki namerava župa na prostoru, ki ima odlično akustiko, prirediti koncert Adamičevih skladb na prostem. V treh mesecih, ki nas še ločijo od slovesnosti, se bo lahko vsak zbor pripravil, da bo dostojno nastopil. Ljubljana bo takrat postavila skupen mešani in moški ter mladinski zbor, vsa ostala društva pa bodo nastopila s po dvema Adamičevima skladbama. Vobče bi bilo dobro, da bi tudi podeželska društva enkrat na leto pokazala svoj razvoj pred ljubljanskim občinstvom in pred strožjo kritiko.

Blagajnik Lasbacher je navajal, da je imela župa okrog 20.000 din prometa, nato pa je tajnik prečital še poročilo župnega pevovodje Zorka Prelovca, ki je bil zadržan zaradi seje Ujme. Pevska društva so od začetka gospodarske krize v delavnosti precej popustila, pozneje pa so si kljub vsemu opomogla, čeprav so imela zelo slabo plačane in pogostokrat tudi brezposelne člane. Posebno radost nam delajo društva na deželi, katerih pevci se rekrutirajo iz obrtniških in delavskih vrst. Župa je že lani nameravala izdajati glasbeno glasilo v obliki nekdanjih »Zborov«. Prosila je na vseh koncih in krajih za denarno podporo, vendar ni mogla zbrati zadostnih sredstev za tisk. Na Adamičevi spominski svečanosti, h kateri so vabljeni vsi slovenski zbori, bo izvajana veličastna njegova skladba »Molitev« s spremljevanjem fanfar.

Na predlog revizorja Slane je bila soglasno izrečena razrešnica odboru, nato pa je bil z živahnim odobravanjem vnovič izvoljen pretežno stari odbor s predsednikom dr. Švigljem na čelu. Zorko Prelovec je bil imenovan za častnega pevovodjo, za pevovodji pa Venturini in Prerovič. Na koncu je delegat Mordej sporočil še pozdrave Ipavčeve župe in Jugoslovenske pevske zveze in v kratkih besedah očrtal delovanje zvezne uprave. Malo po 12. je predsednik zaključil zbor.

»Grafika« nam spet zapoje

Pevski zbor Grafike se rekrutira iz pevcev črne umetnosti. Vselej je dostojno nastopal na koncertnem odru, žel s svojim lepim petjem tudi slavo izven meja naše domovine ter se vsako leto predstavil občinstvu s samostojnim koncertom. Spored ponedeljkovega koncerta bo kumoval sedanji pevovodja »Grafike« g. Danilo Cerar, ki je že kot deček kazal nadarjenost za glasbo, kot dijak je večkrat nastopoval razne organiste, pred vojno je služboval kot učitelj na zasebni šoli v Javorju pri Litiji, v Šentjakobskem pevskem društvu in sedaj se z vso vnemo posveča »Grafiki«. Komponiral je cerkvene in svetne skladbe ter več operet, mnogo del ima še v rokopisu.

Spored ponedeljkovega koncerta »Grafike« nosi pečat Cerarjevega poznavanja zborovske literature. Razdeljen je v 4 dele: I. patriotične pesmi, II. glasbene slike, III. melanholične pesmi, IV. pomladne. Zastopanih je 15 skladateljev, vsak z eno pesmijo. Večina so se nove, deloma še neizvajane in poklonjene »Grafiki«. Nekatere so

ruskem ujetništvu je svoje glasbene zmožnosti izpopolnjeval, služboval kot profesor petja na raznih gimnazijah, vodil in organiziral je glasbeni zavod, aranžiral šolske prireditve in dirigiral operetne predstave. O njegovem uspešnem delu je bil dobro poučen pokojni Emil Adamič. Po povratku v domovino je dovršil pedagoški oddelek (glavni predmet solopetje) na ljubljanskem drž. konservatoriju. Kot pevovodja je deloval v Toplicah, v Dolenjem Logatcu, pri po fakturi in harmonični plati dokaj težke, ter si je društveni zbor prizadeval v obilni meri, da upošteva intencije svojega vodje. Želim, da bi bilo njegovo delo kronano z uspehom, obenem pa opozarjam ljubljansko občinstvo, da s številnim obiskom koncerta izrazi priznanje pevskemu zboru Grafike in njegovemu vodji. Vstopnice za ta zanimiv koncert so naprodaj v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski prizidi. Istotako lično natisnjena besedila skladb.

Z. P.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 14. marca: zaprto

Torek, 15. marca: zaprto. (Gostovanje v Celju: Snegulčica, Rdeče rože)

V Krležev drami »Gospoda Glembajevi« je opisan propad meščansko plemiške rodbine na način, da postane ta drama zaradi socialne analize splošneje veljavna. Osrednji konflikt igre obstoji v človeškem nasprotju med očetom in sinom, med moralnimi kvalitetami obeh in docela nasprotnem vrednotenju etičnih momentov. Igra se uprizori v sredo za red Sreda v običajni zasedbi.

Zanimiva premiera v Drami. Naše občinstvo, kateremu so se Nušićeva dela, ki jih je uprizorila drama v teku let, izredno priljubila, bo imelo v najkrajšem času zopet priliko prisostvovati predstavam ene najuspelejših komedij, ki jih je spisal. »Pokojnik« ni samo situacijsko posebno posrečeno delo, temveč prinaša tudi v dialogih mnogo Nušićevih značilnosti, te dajejo njegovim delom posebno privlačnost in še večjo aktualnost.

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 14. marca: zaprto

Torek, 15. marca: Tosca. Red A.

Proslava 25letnega umetniškega delovanja prof. Osipa Šesta, režiserja v Operi, ki si je stekel velike zasluge za prospeh naše drame in opere, bo ob priliki nove upritve Verdijevega »Rigoletta« Jubilant je delo popolnoma na novo zrežiral, tako da obeta predstava te opere novo zanimivost v našem opernem repertoarju. Prof. Šest ima po 25letnem delu skoraj 200 režij za seboj, kar pač pomeni veliko in intenzivno delo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.